

**Prognostisering av
behovet av yrkesskolutbildning**

**Ammatillisten koulutustarpeiden
ennakointi**

Slutrapport / Loppuraportti

Pekka Kauppinen

ÖSTERBOTTENS FÖRBUND / POHJANMAAN LIITTO

Pärmbild: Utsikt från Vasa universitets utrymmen över vetenskapsbiblioteket Tritonia och det tidigare bomullsspinneriets byggnader, som idag inrymmer olika näringsverksamheter. ÖFPL / Göran Strömfors

Översättning från finska: Annica Törmä

Ombrytning: Elisabeth Huikarinen

Kansikuva: Näkymä Vaasan yliopistolta yli tiedekirjasto Tritonian ja entisen puuvillatehtaan. Vanhan puuvillatehtaan tiloissa on nykyään monipuolista yritystoimintaa. ÖFPL / Göran Strömfors

Ruotsinnos: Annica Törmä

Taitto: Elisabeth Huikarinen

Nr 56 S / Nro 56 F: 2006

ISBN 951-592-092-2

ISSN 1238-0822

Oy Keab-Paper Ab
Vasa / Vaasa 2006

Innehållsförteckning / Sisällysluettelo

1. Arbetslivets behov av utbildad arbetskraft i landskapet Österbotten/ Työelämän koulutustarve Pohjanmaan maakunnassa.....	5
1.1 Bakgrund till expertgruppsarbetet / Asiantuntijatyöryhmän työskentelyn taustaa	5
2. Avgångsprognoser samt åldersklasser som söker sig till utbildning / Poistumaennusteet ja koulutukseen hakeutuvat ikäluokat.....	6
2.1 Avgång / Poistuma	6
2.2 Ungdomsåldersklasserna / Nuorisoluokat	8
2.3 Avgående åldersklasser, ungdomsåldersklasser / Poistuvat ikäluokat, nuorisoikäluokat	10
2.4 Konventering av yrkesstrukturprognoserna till prognoser över nybörjarbehovet i utbildningen/ Ammattirakenne-ennusteiden muuntaminen koulutuksen aloittajatarve-ennusteiksi	11
3. Expertgruppernas synpunkter på utvecklingen inom utbildningsområdena / Asiantuntijaryhmien kehittämisenäkemykset koulutusaloittain	11
3.1 Yrkesstrukturprognos / Ammattirakenne-ennuste	11
3.2 Naturbruksbranschen / Luonnonvara-ala	14
3.3 Teknik och kommunikation / Tekniikka ja liikenne	16
3.4 Handel och administration / Kauppa ja hallinto	22
3.5 Turism- och kosthållsbranschen (ekonomibranschen) /Matkailu- ja ravitsemisala (talousala)	25
3.6 Hälsovård och det sociala området samt skönhetsbranschen / Sosiaali- ja terveydenhoitoala sekä kauneudenhoitoala	27
3.7 Kulturbranschen / Kulttuuriala	30
3.8 Arbete inom skydds- och säkerhetsbranschen / Suojelu- eli turvallisuustyö	32
3.9 Övriga yrkesläroanstalter och sammanfattning / Muut ammatilliset oppilaitokset sekä yhteenveto	33
4. Arbetslöshetens inverkan på det uppskattade utbildningsbehovet / Työttömyyden vaikutus koulutustarvearvioihin	34

1. Arbetslivets behov av utbildad arbetskraft i landskapet Österbotten

1.1 Bakgrund till expertgruppsarbetet

Prognostiseringen av yrkesutbildningen i landskapet Österbotten startade som projekt i början av år 2001. Projektet har administrerats av Österbottens förbund. Tre olika yrkesutbildningsnivåer – grundläggande yrkesutbildning, yrkesutbildning för vuxna och yrkeshögskoleutbildning – har turvis varit föremål för prognostisering under projektets första fas åren 2001 – 2003.

När det andra, fördjupade stadiet av prognostiseringen inleddes, ville man få reda på landskapets egen syn på det behov av arbetskraft och utbildning som trendprognoserna har visat. Man beslutade sig för att ta hjälp av experter inom arbetslivet. Expertgrupper bildades och dessa fick i uppdrag att fundera på utvecklingen av arbetskrafts- och utbildningsbehovet i landskapet. Expertgrupperna representerade sex utbildningsområden inom yrkesutbildningen på andra stadiet. Gruppernas sammansättning fastslogs på basis av förslag från rektorerna och utbildningsområdesansvariga vid andra stadiets yrkesläroanstalter i regionen. Förslagen utgick från de utbildningsområdesvisa delegationerna som finns vid andra stadiets yrkesläroanstalter. Varje läroanstalt utsåg representanter från de utbildningsområden som de har undervisning i.

Sammanlagt höll expertgrupperna 20 möten mellan mitten av mars och början av november 2004. Till en början var grupperna sju till antalet men till den tredje mötesrundan samlades den tidigare tudelade gruppen inom teknik och kommunikation till ett gemensamt möte. Mötesserien genomfördes i praktiken på fem månader eftersom inga möten hölls under sommaren.

Expertgrupperna gjorde också många ändringar i de prognoser över yrkesstruktur och utbildningsbehov som hade gjorts med hjälp av prognosmodellen för landskapens yrkesstruktur. Dessa ändringar i trendprognoserna orsakade för sin del ändringar i prognoserna över utbildningsbehov. Resultatet av detta arbete blev landskapets egen utbildningsvilja, d.v.s. landskapets egen prognos över yrkesstrukturen och behovet av nybörjarplatser i utbildningen. (Se bilagorna 2-4!)

1. Työelämän koulutustarve Pohjanmaan maakunnassa

1.1 Asiantuntijatyöryhmän työskentelyn taustaa

Pohjanmaan maakunnan ammatillisen koulutuksen ennakointihanke käynnistettiin Pohjanmaan liiton hallinnoimana vuoden 2001 alussa. Ennakointityö eteni siten, että kolme ammatillisen koulutuksen tasoa - ammatillinen peruskoulutus, ammatillinen aikuis-koulutus ja ammattikorkeakoulutus - olivat ennakoit- nin kohteena kukin vuorollaan vuosina 2001- 2003.

Suunniteltaessa ennakointihankkeen toista, syventä- vää vaihetta haluttiin saada selville maakunnan oma kanta trendiennusteiden osoittamiin työvoima- ja koulutustarve-ennusteisiin. Päätettiin kääntyä työelä- män asiantuntijoiden puoleen. Muodostettiin asian- tuntijaryhmiä, joiden tehtäväksi annettiin miettiä maakunnan työvoima- ja koulutustarpeiden kehitys- tä. Asiantuntijaryhmät muodostettiin toisen asteen ammatillisen koulutuksen kuudelle koulutusosalalle. Ryhmät koottiin maakunnan alueen ammatillisten oppilaitosten rehtoreiden ja koulutusalojohtajien esi- tyksestä. Niiden pohjana olivat toisen asteen amma- tillisten oppilaitosten koulutusalohtaiset neuvotte- lukunnat. Jokainen oppilaitos nimesi edustajat niiltä koulutusaloilta, joilla sillä on opetusta.

Asiantuntijaryhmät pitivät yhteensä 20 kokousta vuoden 2004 maaliskuun puolenvälin ja marraskuun alun välisenä aikana. Ryhmiä oli aluksi seitsemän, mutta kolmannella kokouskierroksella tekniikan ja liikenteen kahtia jaettu ryhmä kokoontui yhteiseen kokoukseen. Kokoussarja vietiin käytännössä läpi viidessä kuukaudessa, sillä kesän aikana ei kokouk- sia pidetty.

Asiantuntijaryhmät myös tekivät maakuntien ammat- tirakenne-ennustemallin avulla laadittuihin ammat- tirakenne ja koulutustarve-ennusteisiin useita muu- toksia. Nämä trendiennusteisiin tehdyt muutokset aiheuttivat puolestaan muutoksia koulutustarve-en- nusteisiin. Tuloksena saatiin selville maakunnan oma kehittämistahto, toisin sanoen maakunnan omat am- mattirakenne- ja koulutuksen aloittajatarve-ennus- teet. (Katso liitteet 2-4!)

Trendprognosen kan också kallas för grundprognos. Den prognos som beaktar landskapets egen utvecklingsvilja kallas för målstyrd prognos.

I detta sammanhang är det också skäl att påpeka att de siffror som kalkyleringsprocessen har resulterat i visar på en prognostiserad utvecklingstrend gällande behovet av arbetskraft och utbildning, avsikten är inte att prognostisera exakta siffror över arbetskrafts- och utbildningsbehov.

2. Avgångsprognoser samt åldersklasser som söker sig till utbildning

2.1 Avgång

Med avgång avses den bestående avgången från arbetslivet på grund av pensionering eller död. Avgången bland de stora åldersklasserna som är födda efter kriget börjar i allt högre grad inverka år 2006, då de som är födda år 1946 fyller 60 år. Under åren 1946-55 var nativiteten i vårt land som högst. Då föddes årligen 90 000-100 000 barn. I beräkningarna gällande avgången har arbetskraftsandelarna beaktats med ett levnadsårs noggrannhet för åren 2001-2015. Också en bedömning av risken i fråga om arbetsoförmåga och dödlighet har gjorts. (Källor: Koulutus ja työvoiman kysyntä 2015/Utbildningsstyrelsen 2004 samt Statistikcentralen).

I hela landet kommer cirka 15 % av åldersklassen att avgå med invaliditetspension före 55 års ålder. 15 % går i pension först i och med att de uppnått ålderspensionsålder, d.v.s. som 65-åringar, varvid 70 % av åldersklassen avgår med invaliditetspension som 55-64-åringar. Enligt slutrapporten för projektet Arbetskraft 2020 är förändringar i anknytning till att orka fortsätta i arbetslivet eller att gå i pension viktiga med tanke på utvärderingen just i åldersgruppen 55-64-åringar.

De som år 2000 är 50 år fyllda och äldre kan till största delen antas lämna arbetslivet fram till år 2015. Hur stor andel av de sysselsatta som ytterligare avgår från arbetslivet beror mycket på i vilken utsträckning 40-50-åringarnas deltagande i arbetslivet och dess förutsättningar förändras. Det är ju just 40-50-åringarna år 2000 som är 55-64-åringar år 2015. Enligt pensionsskyddscentralen går man för närvarande i arbetspension i genomsnitt då man är en a-

Trendiennustetta kutsutaan myös perusennusteeksi. Ennustetta, jossa maakunnan oma kehittämistahto on huomioitu, kutsutaan tavoite-ennusteeksi.

Painotettakoon tässäkin yhteydessä sitä seikkaa, että laskentaprosessin tuloksena saatujen lukujen avulla on tarkoitus esittää ennakoitu työvoima- ja koulutustarpeiden kehityksen suunta, ei ennustaa tarkkoja työvoima- tai koulutustarvelukuja.

2. Poistumaennusteet ja koulutukseen hakeutuvat ikäluokat

2.1 Poistuma

Poistumalla tarkoitetaan pysyvää poistumista työelämästä eläkkeelle siirtymisen tai kuoleman johdosta. Suurten, sodan jälkeen syntyneiden ikäluokkien poistuma alkaa vaikuttaa suuremmassa määrin vuonna 2006, jolloin vuonna 1946 syntyneet täyttävät 60 vuotta. Vuosina 1946-55 syntyvyys oli maassamme korkeimmillaan. Silloin syntyi vuosittain 90 000 - 100 000 lasta. Poistumalaskelmissa on myös otettu huomioon työvoimaosuudet laskettuna yhden ikävuoden tarkkuudella vuosille 2001-2015 sekä arvioitu työkyvyttömyys- ja kuolleisuusriski. (Lähteet: Koulutus ja työvoiman kysyntä 2015/ OPH 2004 sekä Tilastokeskus).

Koko maassa noin 15 % ikäluokasta siirtyy työkyvyttömyyseläkkeelle 55 vuoden ikään mennessä. 15 % jää eläkkeelle vasta vanhuuseläkeiän saavutettuaan eli 65-vuotiaana, joten 70 % ikäluokasta siirtyy työkyvyttömyyseläkkeelle 55-64-vuotiaana. Poistuman arvioinnin kannalta kaikkein merkityksellisiä ovat Työvoima 2020-loppuraportin mukaan juuri 55-64-vuotiaiden ikäryhmässä sellaiset muutokset, jotka liittyvät työelämässä jatkamiseen tai eläkkeelle siirtymiseen.

Vuonna 2000 50-vuotta täyttäneiden ja sitä vanhempien voidaan olettaa valtaosin poistuvan työelämästä vuoteen 2015 mennessä. Paljonko tämän lisäksi työllisiä poistuu, riippuu paljon siitä, kuinka paljon 40-50-vuotiaiden työhön osallistuminen ja sen edellytykset muuttuvat. Ovathan vuoden 2000 40-50-vuotiaat juuri 55-64-vuotiaita vuonna 2015. Eläketurvakeskukseen mukaan työeläkkeelle siirrytään tätä nykyä keskimäärin vähän alle 59 vuoden iässä, eikä

ning under 59 år och här har ingen väsentlig förändring skett under åren 1996-2002.

Den pensionsreform som trädde i kraft i början av år 2005 beräknas enligt pensionsskyddscentralen inverka så på riksnivå att pensioneringen för högst 5 procent (45 000 personer) av den uppskattade avgången under åren 2005-15 kommer att framflyttas med ett knappt år. I åldersgruppen 55-64-åringar borde sysselsättningsgraden till följd av reformen öka och över 65-åringarnas deltagande i arbetet borde också öka. Det finns tills vidare alltför litet information om pensionsreformens inverkan på olika yrkesgrupper för att den skall kunna beaktas i avgångsberäkningarna. Vid beräkning av utbildningsbehovet påverkas resultatet inte heller nämnvärt av att reformen utsluts. (Koulu ja työvoiman kysyntä 2015/Utbildningsstyrelsen 2004).

För landskapet Österbottens del används som utgångspunkt för avgångsprognosen i denna beräkning landskapets egen åldersstruktur i fråga om de sysselsatta. Bedömningen grundar sig på den sysselsatta arbetskraftens mängd åldersgruppsvis år 2000. Först granskas gruppen 45-54-åringar (födda 1946-55). Gruppens storlek var 21 766 personer år 2000. År 2015 är dessa 60-69 år och merparten av dem har sannolikt avgått från arbetslivet antingen på grund av pensionering (invaliditets- eller ålderspension) eller död. Om avgången i gruppen 60-69-åringar antas vara 80 %, vilket enligt statistikcentralen utgjorde avgångens andel bland 60-69-åringarna i hela landet år 2003, uppgår avgången under åren 2005-15 i vårt eget landskap till 17 400 personer, d.v.s. i genomsnitt 1 740 personer per år.

Då vi bedömer avgången under åren 2010-2020 gör vi samma beräkning för dem som är födda 1951-60, eftersom de år 2020 är i åldern 60-69 år. Den kalkylerade avgången minskar, men bara en aning. Den minskar till 20 494 personer. Av detta utgör 80 % 16 400 personer. Den genomsnittliga årliga avgången under åren 2010-2020 blir således 1 640 personer.

Pensioneringar sker naturligtvis också i yngre åldersklasser, i synnerhet bland 55-59-åringarna. De pensionerades andel i denna grupp utgjorde enligt statistiken år 2003 i vårt landskap emellertid bara 15 % av den sysselsatta arbetskraften (i hela landet 18 %). För jämförelsens skull kan man konstatera att sysselsättningsgraden bland 55-64-åringarna i landskapet Österbotten ännu var över hälften, d.v.s. 53 %, medan den i hela landet var klart under hälften, endast 46 %. (Källa: Statistikcentralen).

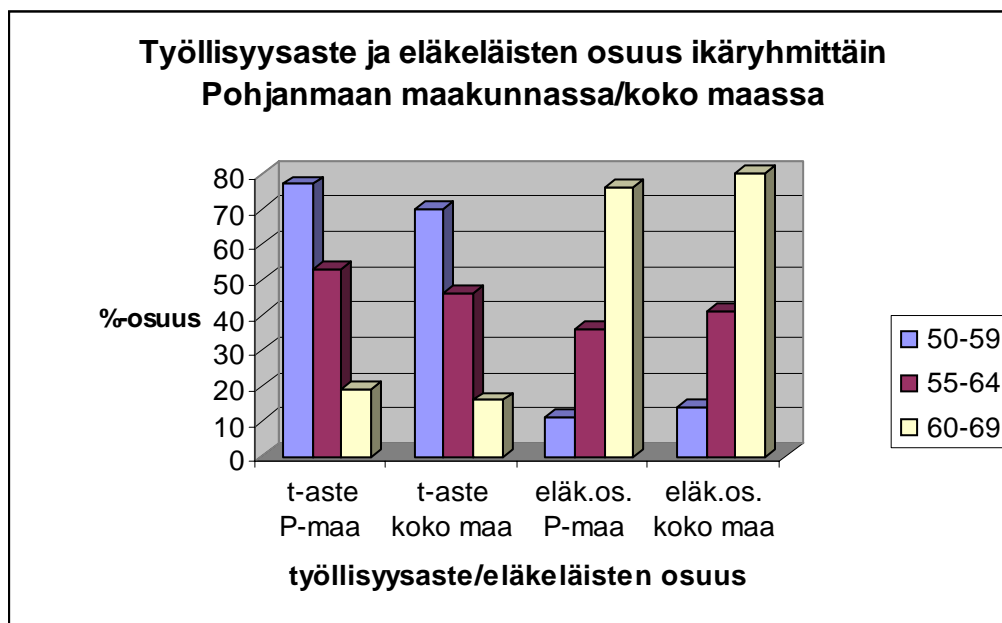
tässä ole tapahtunut oleellista muutosta vuosina 1996-2002.

Vuoden 2005 alusta voimaan tulleen eläkeuudistuksen arvioidaan maksimissaan vaikuttavan valtakunnan tasolla niin, että arvioidusta vuosien 2005-15 poistumasta 5 prosentin (45 000 henkilön) eläköityminen siirtyy eläketurvakeskuksen laskelmien mukaan vajaalla vuodella. 55-64-vuotiaiden ikäryhmässä pitäisi uudistuksen vaikutuksesta työllisyysasteen nousta ja yli 65-vuotiaiden työhön osallistuvuuden pitäisi myös lisääntyä. Eläkeuudistuksen vaikutuksista eri ammattiryhmiin on kuitenkin vielä liian vähän tietoa, jotta se voitaisiin huomioida poistumalaskelmissa. Uudistuksen jättäminen pois koulutustarvelaskelmista ei myöskään sanottavasti vaikuta laskentatuloksiin. (Koulu ja työvoiman kysyntä 2015/ OPH 2004).

Pohjanmaan maakunnan osalta poistuma-arvion lähtökohtana käytetään tässä laskelmassa maakunnan omaa työllisten ikärannetta. Arvioinnin perusteeksi otetaan työllisen työvoiman määrä ikäryhmittäin vuonna 2000. Ensin tarkastellaan 45-54-vuotiaiden ryhmää (syntyneet 1946-55). Tämän ryhmän suuruus oli 21 766 henkeä vuonna 2000. Vuonna 2015 he ovat 60-69-vuotiaita ja valtaosa heistä on todennäköisesti poistunut työelämästä joko eläköitymisen (työkyvyttömyys- tai vanhuuseläke) tai kuoleman vuoksi. Jos poistumaksi 60-69-vuotiaiden ryhmästä oletetaan 80 %, mikä tilastokeskuksen mukaan oli poistuman osuus 60-69-vuotiaista koko maassa vuonna 2003, poistuman suuruus vuosina 2005-15 omassa maakunnassamme on 17 400 henkeä, siis keskimäärin 1740 henkeä vuodessa.

Arvioidessamme poistumaa vuosina 2010-2020 teemme saman laskelman 1951-60 syntyneille, sillä he ovat 60-69-vuotiaita vuonna 2020. Laskennallinen poistuma pienenee, mutta vain hieman. Se pienenee 20 494 henkeen. Siitä 80 % tekee 16 400 henkeä. Keskimääräiseksi vuosittaiseksi poistumaksi vuosina 2010-2020 saadaan siten 1640 henkeä.

Eläköitymistä tapahtuu luonnollisesti myös nuoremmissa ikäryhmissä, erityisesti 55-59-vuotiaissa. Eläkkeelle siirtyneiden osuus tässä ryhmässä oli vuoden 2003 tilaston mukaan maakunnassamme kuitenkin vain 15 % työllisestä työvoimasta (koko maassa 18 %). Todettakoon vertailun vuoksi, että vielä 55-64-vuotiaidenkin työllisyysaste oli Pohjanmaan maakunnassa yli puolet eli 53 %, kun se koko maassa oli selvästi alle puolet, vain 46 %. (Lähde: Tilastokeskus).

Ålder / Ikä	s-grad Ö-botten		s-grad hela landet		andel pens. Ö-botten		andel pens. hela landet	
	t-aste P-maa	t-aste P-maa	t-aste koko maa	t-aste koko maa	eläke.os. P-maa	eläke.os. P-maa	eläke.os. koko maa	eläke.os. koko maa
50-59	77	77	70	70	11	11	14	14
55-64	53	53	46	46	36	36	41	41
60-69	19	19	16	16	76	76	80	80

Figur 1, Tabell 1: Sysselsättningsgraden och andelen pensionärer enligt åldersklass i landskapet Österbotten/hela landet år 2003. (Källa: Työssäkäyntiennakko 2003, Taulu 1, Statistikcentralen)

Kuvio 1, Taulukko1: Työllisyysaste ja eläkeläisten osuus ikäryhmittäin Pohjanmaan maakunnassa/koko maassa vuoden 2003 tilanteen mukaan (Lähde: Työssäkäyntiennakko 2003, Taulu 1, Tilastokeskus)

2.2 Ungdomsåldersklasserna

Storleken på de åldersklasser (16-21-åringar) som söker sig till utbildning växer ännu under innevarande årtionde med ett par hundra, men genast i början av nästa årtionde kommer dessa åldersklasser att minska kraftigt. Nedgången pågår under hela 2010-talet, varefter storleken på de åldersgrupper som i början av 2020-talet söker sig till utbildning väntas börja öka en aning. 2010 års nivå kommer dock inte mera ens tillnärmelsevis att nås i fråga om 16-21-åringarna.

2.2 Nuorisoluokat

Koulutukseen hakeutuvien ikäluokkien (16-21-vuotiaiden) koko kasvaa vielä tällä vuosikymmenellä parilla sadalla, mutta heti ensi vuosikymmenen alkupuoliskolla on edessä näiden ikäluokkien raju supistuminen. Lasku jatkuu koko 2010-luvun, jonka jälkeen 2020-luvun alkupuolella koulutukseen hakeutuvien ikäluokkien koon ennakoidaan kääntyvän lievästi nousuun. Vuoden 2010 tasoa 16-21-vuotiaiden määrässä ei kuitenkaan enää lähestulkoonkaan saavuteta.

Befolkningsprognos / trendkalkyl – Väestölaskenta / trendilaskelma 2003 - 2020

Ålder / Ikä	2003	2010	2015	2020
16	2172	2270	1969	2019
17	2161	2288	1986	1966
18	2243	2279	2015	1958
19	2183	2271	2092	1905
20	2341	2333	2161	1953
21	2321	2223	2217	1956
Sammanlagt/ Yhteensä	13421	13664	12440	11757

Tabell 2: Den kvantitativa utvecklingen av åldersklassen 16-21-åringar åren 2003-2020. Kalkylerna grundar sig på befolkningsprognosen år 2000. (Statistikcentralen).

Taulukko 2: 16- 21-vuotiaiden määrällinen kehitys vuosina 2003-2020. Laskelmat perustuvat vuoden 2000 väestöennusteeseen. (Tilastokeskus).

Åldersklassen 16-21-åringar uppgick alltså till över 13 400 personer år 2003. Fram till år 2010 växer åldersgruppen ytterligare till nästan 13 700 personer, men den kommer att minska mellan åren 2010 och 2015 till drygt 12 400 personer. Under åren 2015-2020 är minskningen en aning svagare, i storleksklassen 700 personer.

Om man utgår ifrån att hela åldersklassen erbjuds möjlighet att avlägga en yrkesinriktad examen och antar att 87 % av åldersklassen efter avlagd yrkesexamen kommer in på arbetsmarknaden (Koulutus ja työvoiman kysyntä 2015/utbildningsstyrelsen 2004), är antalet ungdomar som kommer ut på arbetsmarknaden cirka 1 800 år 2015 och cirka 1 700 år 2020.

En del av ungdomarna söker givetvis inte alls in till yrkesutbildning och inte heller till gymnasieutbildning, men hittar trots det ett arbete. Deras andel är emellertid liten; bara en bråkdel av vad den varit under de gångna årtiondena. Det finns också alltid sådana som inte alls börjar jobba eller utbilda sig och som på grund av det hotas av total utslagning. I bakgrunden kan finnas den ungas alkohol- eller drogmissbruk, psykisk sjukdom eller annat liknande.

Till gruppen utslagningshotade hör också de ungdomar som avbryter sina studier och som inte därefter söker sig till arbete eller på nytt till utbildning. Ett uppskattat antal sådana ungdomar har emellertid beaktats vid uträkningen av nybörjarbehovet inom utbildningen.

16- 21-vuotiaiden ikäluokan koko oli siis yli 13 400 henkeä vuonna 2003. Vuoteen 2010 mennessä ikäluokan koko nousee vielä lähes 13 700 henkeen, mutta putoaa vuosien 2010 ja 2015 välillä runsaaseen 12 400 henkeen. Vuosina 2015- 2020 lasku on hieman loivempaa, 700 hengen luokkaa.

Jos lähdetään siitä, että koko ikäluokalle tarjotaan mahdollisuus ammatillisesti suuntautuneen tutkinnon suorittamiseen ja oletetaan, että 87 % ikäluokasta tulee ammatillisen tutkinnon suoritettuaan työmarkkinoille (Koulutus ja työvoiman kysyntä 2015/ OPH 2004), on työmarkkinoille tulevia nuoria noin 1800 vuonna 2015 ja noin 1700 vuonna 2020.

Osa nuorista ei luonnollisestikaan hae lainkaan ammatilliseen koulutukseen eikä lukiokoulutukseen, mutta löytää työtä siitä huolimatta. Heidän osuutensa on kuitenkin vähäinen; vain murto-osa siitä, mitä se on ollut menneinä vuosikymmeninä. Aina löytyy myös niitä, jotka eivät lähde työhön eivätkä koulutukseen ja jotka ovat sen vuoksi vaarassa syrjäytyä kokonaan. Taustalla voi olla nuoren päihteiden tai huumeiden käyttö, psyykkiset sairaudet tms.

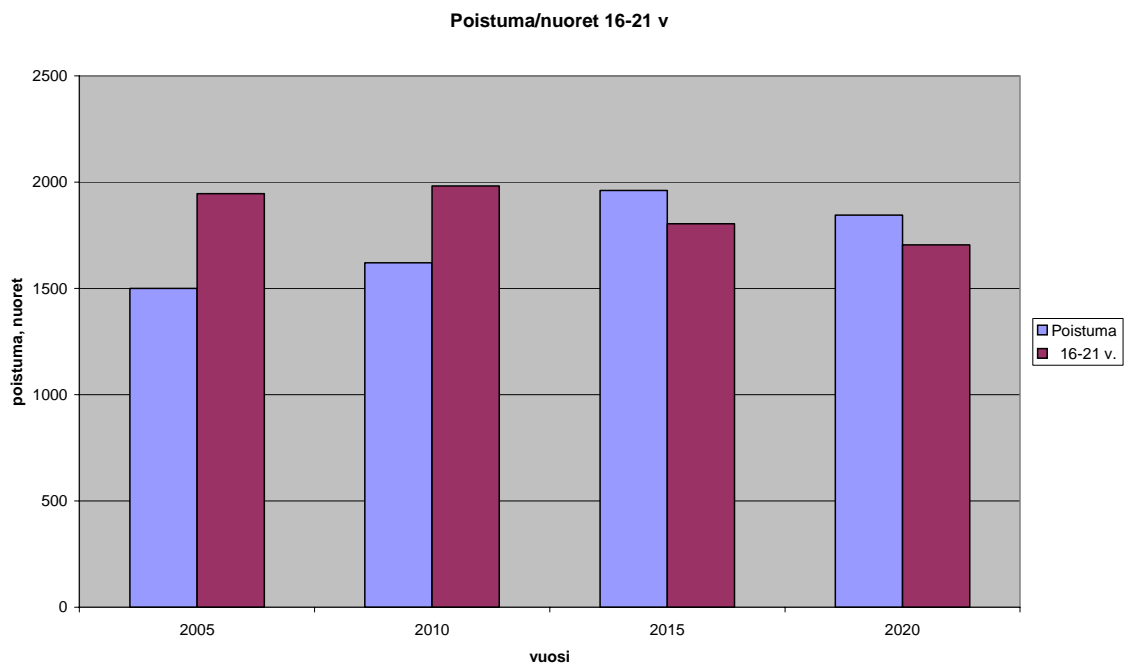
Syrjäytymisvaarassa olevien ryhmään kuuluvat myös ne nuoret, jotka keskeyttävät opintonsa eivätkä hakeudu sen jälkeen työhön eivätkä uudelleen koulutukseen. Näiden nuorten arvioitu määrä on kuitenkin jo otettu koulutuksen aloittajatarvetta laskettaessa huomioon.

2.3 Avgående åldersklasser /ungdoms-åldersklasser

I detta kapitel jämförs den prognostiserade avgången och storleken på de unga åldersklasser som söker sig till utbildning i femårsperioder under åren 2005-2020. Siffran gällande avgången år 2005 är en uppskattning, som baserar sig på antalet 50-59-åringar år 2000. Avgången under åren 2010-2020 har beräknats genom beaktande av de antaganden som beskrevs i föregående kapitel. Enligt uppskattningarna kommer den totala avgången först under första hälften av nästa årtionde att bli större än det totala antalet 16-21 åringar i hela landskapet.

2.3 Poistuvat ikäluokat / nuorisoiäluokat

Tässä luvussa verrataan ennakoitua poistumaa ja koulutukseen hakeutuvien nuorten ikäluokkien kokoa keskenään viisivuotiskausittain vuosina 2005- 2020. Vuoden 2005 poistumaluku on arvio, joka perustuu vuoden 2000 50- 59-vuotiaiden määrään. Vuosien 2010- 2020 poistuma on laskettu edellisessä luvussa kuvatuin oletuksin. Arvioiden mukaan kokonaispoistuma tulee vasta ensi vuosikymmenen alkupuoliskolla koko maakunnassa 16- 21-vuotiaiden nuorten kokonaismäärää suuremmaksi.

År / vuosi	Avgång / Poistuma	16-21 år / v	Differens / Erotus
2005	1500	1946	-446
2010	1620	1981	-361
2015	1960	1804	156
2020	1845	1705	140

Figur 2, Tabell 3: Den kvantitativa utvecklingen av den prognostiserade avgången / ungdomsåldersklasserna (16 -21 år) åren 2005- 2020

Kuvio 2, Taulukko 3: Ennakoidun poistuman / nuorisoiäluokkien (16 -21 v) määrällinen kehitys 2005-2020

2.4 Konvertering av yrkesstrukturprognoserna till prognoser över nybörjarbehovet i utbildningen

Det årliga behovet av arbetskraft i arbetslivet kan med hjälp av s.k. motsvarighetsnycklar mellan yrke och utbildning konverteras till behov av rekrytering till olika yrkesgrupper från olika utbildningar. Nycklarna dryftades vid expertgruppernas tredje möte inom ramen för prognostiseringsprojektet. Då tog grupperna ställning till hur de nationella nycklarna kunde tillämpas i vårt eget landskap. Motsvarighetsnycklarna ändrades också i fråga om ett antal yrkesgrupper.

I följande skede konverterades behovet av rekrytering från olika utbildningar till nybörjarbehov inom utbildningen genom att man lade till uppskattningar om antalet som avbrutit sina studier, antalet som fortsätter studierna samt antalet som hamnar utanför arbetskraften och blir arbetslösa. I dessa beräkningar utnyttjades nationella, vid utbildningsstyrelsens uträknade koefficienter. På så sätt erhöles en prognos över nybörjarbehovet inom utbildningen på olika nivåer.

3. Expertgruppernas synpunkter på utvecklingen inom utbildningsområdena

I det här kapitlet redogörs för hur arbetslivets expertgrupper tror att arbetslivet i landskapet Österbotten kommer att se ut i mitten av nästa årtionde. De grundläggande prognoserna, d.v.s. trendprognoserna, sammanfaller inte alltid med de av expertgrupperna bearbetade målprognoserna. Ändringar gjordes inom branscherna naturbruk, teknik och kommunikation, handel och administration samt social- och hälsovård. Skyddsbranschen togs upp vid alla expertgruppers möten. Stor enighet rådde om att arbetskrafts- och utbildningsbehoven ökar inom denna bransch.

3.1 Yrkesstrukturprognos

Vid granskningen av utvecklingen i fråga om antalet sysselsatta utnyttjas den historiska utvecklingen från åren 1995 och 2000 samt prognoserna för åren 2010 och 2015. På så sätt kan utvecklingen av arbetskraftens mängd granskas i ett tidsperspektiv på 20 år.

2.4 Ammattirakenne-ennusteiden muuntaminen koulutuksen aloittajatarve-ennusteiksi

Vuosittainen työelämän työvoimantarve muutetaan ammatti-koulutusavaimien avulla ammattiryhmien rekrytointitarpeeksi eri koulutuksista. Näitä avaimia pohdittiin kolmansissa ennakoitihankkeen asiantuntijaryhmäkokouksissa. Niissä otettiin kantaa valtakunnallisten avainten sovellettavuuteen omassa maakunnassamme. Vastaavuusavaimia muutettiin muutaman ammattiryhmän osalta.

Seuraavassa vaiheessa eri koulutuksiin kohdenneet rekrytointitarpeet muutettiin koulutuksen aloittajatarpeeksi lisäämällä niihin arviot keskeyttäneiden määrystä, opintojaan jatkavien sekä työvoiman ulkopuolelle ja työttömäksi jäävien määrystä. Näissä laskelmissa käytettiin valtakunnallisia, opetushallituksessa laskettuja kertoimia. Näin saatiin ennuste koulutuksen aloittajatarpeeksi eri koulutustasoilla.

3. Asiantuntijaryhmien kehittämismäkömykset koulutusaloittain

Tässä luvussa käydään läpi työelämän asiantuntijaryhmien pohdintojen tuloksia siitä, miltä Pohjanmaan maakunnan työelämä asiantuntijaryhmien käsityksen mukaisesti näyttää ensi vuosikymmenen puolivälissä. Perus- eli trendiennusteet eivät kaikin osin käyneet yksiin asiantuntijaryhmien muokkaamien tavoiteennusteiden kanssa. Muutoksia tehtiin luonnonvaralalla, tekniikan ja liikenteen alalla, kaupan ja hallinnon alalla sekä sosiaali- ja terveystalalla. Suojeluala oli esillä kaikkien asiantuntijaryhmien kokouksissa. Alan kasvavista työvoiman- ja koulutustarpeista oltiin hyvin yksimielisiä.

3.1 Ammattirakenne-ennuste

Työllisten määrän kehityksen tarkastelussa hyödynnetään historiallista kehitystä vuosilta 1995 ja 2000 sekä ennusteita vuosille 2010 ja 2015. Näin voidaan tarkastella työvoiman määrän kehitystä 20 vuoden aikaperspektiivillä.

**Utvecklingen av antalet sysselsatta enligt yrkesgrupp (personer / år)
Työllisten määrän kehitys ammattilohkottain (henkeä / vuosi)**

Yrkessektorerna / Ammattilohkot	1995	2000	2010	2015
1. Lant- och skogsbruksarbete / Maa- ja metsätaloustyö	7141	6408	4960	4860
2. Industriellt arbete / Teollinen työ	12885	14214	13730	13590
3. Byggnadsarbete / Rakennustyö	2115	2828	2700	2680
4. Trafikarbete / Liikennet	2578	2989	2610	2620
5. Postarbete / Postityö	818	388	310	320
6. Tekniskt expertarbete/ Tekninen asiantuntijatyö	5312	5918	6580	6650
7. Servicearbete / Palvelutyö	10029	10474	11330	11470
8. Kontorsarbete / Toimistotyö	6270	5328	4730	4820
9. Ledar- och sakkunnigarbete / Johto- ja asiantuntijatyö	3654	9018	10250	10320
10. Vårdarbete / Hoitotyö	8934	8751	10080	10170
11. Bildningsarbete / Sivistystyö	4675	4769	4610	4630
12. Skyddsarbete / Suojelutyö	877	1363	1370	1400
	67284	74448	75270	75545

Tabell 4. Utvecklingen av antalet sysselsatta i landskapet Österbotten 1995-2015.

(Källa: Expertgruppernas målstyrda prognoser, som utarbetats utgående från landskapens yrkesstrukturprognoser).

Siffrorna för åren 1995 och 2000 beskriver den verkliga utvecklingen, siffrorna för åren 2010 och 2015 är prognoser. (Se figur 3!)

Taulukko 4. Työllisten määrän kehitys Pohjanmaan maakunnassa 1995- 2015.

(Lähde: Mare-ennusteiden pohjalta työelämän asiantuntijaryhmien tuottamat tavoite-ennusteet).

Vuosien 1995 ja 2000 kuvaavat tapahtunutta kehitystä, vuosien 2010 ja 2015 luvut ovat ennusteita. (Katso kuvio 3!)

I mitten av 1990-talet upplevde de flesta branscherna ett uppsving efter den s.k. stora lågkonjunkturen, men den "lilla lågkonjunkturen" i början av 2000-talet och de därefter följande strukturella förändringarna, inklusive Kinasyndromet, gjorde att antalet sysselsatta inom flera branscher åter började sjunka. För hela tioårsperioden 2000-2010 förutspås en nedgång i antalet sysselsatta inom de flesta branscherna.

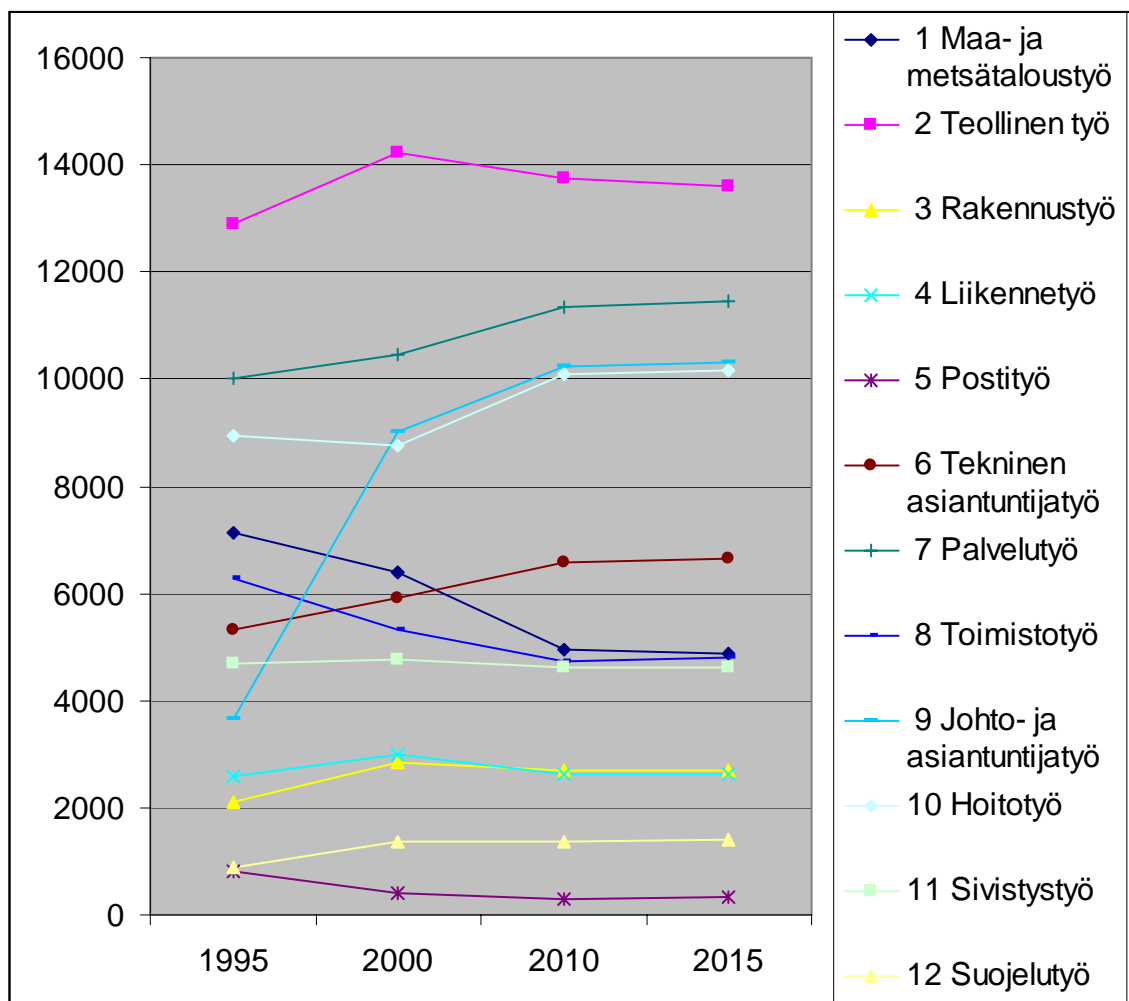
Inom lant- och skogsbruksarbetet har antalet sysselsatta tydligt varit på nedgång redan under en lång tid och detta väntas fortsätta även under följande tioårsperiod. Industrins sysselsättande effekter prognostiserar minska en aning, likaså byggverksamhetens. Trafikarbetet väntas sjunka något och postarbetet kraftigt.

1990-luvun puolivälissä useimmat alat lähtivät nousuun ns. ison laman jäljiltä, mutta 2000-luvun alun "pikkulama" ja sitä seuranneet rakennemuutokset Kiina-ilmiöineen käänsivät työllisten määrän monella alalla taas laskuun. Koko kymmenvuotisjaksolle 2000- 2010 ennakoidaan useimmille toimialoille työllisten määrän laskua.

Maa- ja metsätaloustyössä työllisten määrä on laskenut selkeästi jo pitkään ja sen odotetaan jatkavan laskuaan seuraavankin kymmenen vuoden aikana. Teollisuuden työllistävän vaikutuksen ennakoidaan vähenevän jonkin verran, samoin rakentamisen. Liikennetyön odotetaan laskevan hieman, postityön rajusti.

I tekniskt expertarbete förutspås en liten ökning, i servicearbete en litet rejälare. Minskningen inom kontorsarbetet väntas fortsätta, om än svagare än hittills. I ledar- och sakkunnigarbete visar prognoserna på motsvarande sätt en ökning vad gäller antalet sysselsatta; tillväxttakten blir emellertid långsammare än jämfört med slutet av 1990-talet. Inom vårdarbetet prognostiserar behovet av ny arbetskraft öka kraftigt, inom bildningsarbetet förutspås en liten minskning och inom skyddsarbetet bibehålls behovsnivån i det stora hela. Nivån för det totala arbetskraftsbehovet beräknas i vilket fall som helst bibehållas mellan åren 2000 och 2015.

Tekniseen asiantuntijatyöhön ennakoidaan pientä kasvua, palvelutyöhön vähän reilumpaa. Toimistotyön laskun ennakoidaan jatkuvan, tosin loivempaa. Johto- ja asiantuntijatyössä vastaavasti ennakoidaan työllisten määrä kasvua; kasvuvauhti tosin hidastuu 90-luvun lopun vauhdista. Hoitotyössä uuden työvoiman tarpeen ennakoidaan kasvavan selvästi, sivistystyössä sen ennakoidaan kääntyvän hienoiseen laskuun ja pysyvän suojelutyössä koko lailla ennallaan. Kokonaistyövoiman tarpeen lasketaan joka tapauksessa pysyvän suunnilleen ennallaan vuosien 2000 ja 2015 välillä.

Figur 3. Utvecklingen av antalet sysselsatta enligt yrkessektorer i landskapet Östergötten 1995-2015.

Kuvio 3. Työllisten määrän kehitys ammattilohkoittain Pohjanmaan maakunnassa 1995- 2015.

3.2 Naturbruksbranschen

Antalet sysselsatta inom hela yrkessektorn lant- och skogsbruksarbete kommer att minska i enlighet med trendprognosen i landskapet Österbotten, trots att det finländska lantbruket håller på att koncentreras till västra och södra Finland. Antalet sysselsatta förutspås minska med cirka en femtedel fram till år 2015. Inom yrkessektorn lant- och skogsbruksarbete justerade expertgruppen prognoserna mellan en del yrkesgrupper, en del sänktes och andra höjdes.

För närvarande uppskattas cirka 2 000 personer jobba i trädgårdsarbete. Verksamheten inom branschen har koncentrerats till större enheter, vilket har ökat behovet av arbetskraft. Behovet av arbetskraft inom trädgårdsarbete förutspås emellertid bibehållas fram till år 2015.

Statistikcentralens tresiffriga klassificering skiljer inte på trädgårdsarbete och lantbruksarbete och därför ingår de som är sysselsatta inom trädgårdsarbete i statistiken för lantbruksarbete. Detta innebär också att man räknar med att det inom egentligt lantbruksarbete kommer att finnas 2 300 sysselsatta år 2015 och inom trädgårdsarbete alltså nämnda 2 000.

Inom naturbruket, dit bl.a. pälsdjursuppfödare, viltvårdare och fiskare räknas, förutspås antalet sysselsatta öka till 220 fram till år 2015. Inom yrkesgruppen förutspås ökningen ske närmast inom pälsdjursuppfödningen. Pälsdjursföretagarna hör till stor del också till yrkesgruppen lantbruksarbete.

Trots att behovet av skogsarbetare fortsättningsvis minskar prognostiseras antalet sysselsatta inom skogsarbete öka en aning på grund av det ökade behovet av skogsmaskinsförare. Skogsmaskinsförarna räknas också till yrkesgruppen skogsarbete, inte till maskinförararbete. Antalet sysselsatta inom yrkesgruppen skogsarbete prognostiseras också öka med hälften; från 155 sysselsatta år 2000 till 280 sysselsatta år 2015.

Efterfrågan på tjänster ökar, då det behövs utomstående för att ta hand om lantbrukslägenheter och trädgårdar, och detta innebär en ökning i antalet sysselsatta inom fastighetsarbete. Antalet sysselsatta i fastighetsarbete inom lant- och skogsbruket förutspås också öka från knappt tio år 2000 till 60 år 2015. Trendprognosen visade nolltillväxt.

3.2 Luonnonvara-ala

Työllisten määrän koko maa- ja metsätaloustyön ammattilohkossa ennakoidaan vähenevän Pohjanmaan maakunnassa trendiennusteen mukaisesti huolimatta siitä, että Suomen maatalous on keskittymässä Länsi- ja Etelä-Suomeen. Työllisten määrään ennakoidaan noin viidenneksen laskua vuoteen 2015 mennessä. Maa- ja metsätaloustyön ammattilohkon sisällä asiantuntijaryhmä muutti ennusteita joidenkin ammattiryhmien kesken, joitakin laskettiin ja toisia nostettiin.

Puutarhatyössä arvioidaan työskentelevän tällä hetkellä noin 2000 henkeä. Alalla on tapahtunut keskittymistä suurempiin yksiköihin, mikä on lisännyt työvoiman tarvetta. Puutarhatyön työvoiman tarpeen ennakoidaan kuitenkin säilyvän ennallaan vuoteen 2015 saakka.

Tilastokeskuksen 3-numeroinen luokitus ei erottele puutarhatyötä ja maataloustyötä tilastoissa. Siitä syystä puutarhatyön työlliset sisältyvät maataloustyöhön. Tämä merkitsee myös sitä, että varsinaisessa maataloustyössä työllisiä ennakoidaan vuonna 2015 olevan 2300 ja puutarhatyössä siis tuo 2000.

Luontaistyössä, johon kuuluvat mm. turkiseläinten kasvattajat, riistanhoitajat ja kalastajat, ennakoidaan työllisten määrän kasvavan 220 työlliseen vuonna 2015. Ammattiryhmän sisällä työllisten määrän kasvun ennakoidaan tapahtuvan lähinnä turkiseläinten kasvatustyössä. Turkistarhayrittäjät kuuluvat suurelta osaltaan myös maataloustyön ammattiryhmään.

Vaikka metsureiden tarve metsätyössä vähenee edelleen, metsäkoneen kuljettajien tarpeen kasvusta johtuen metsätyön työllisten määrän ennakoidaan kasvavan kuitenkin hieman. Myös metsäkoneen kuljettajat luetaan metsätyön eikä koneenkäyttötyön ammattiryhmään. Työllisten määrän metsätyön ammattiryhmässä ennakoidaankin kasvavan puolella; vuoden 2000 155 työllisestä 280 työlliseen vuonna 2015.

Palveluiden kysyntä kasvaa, kun tiloja ja puutarhoja hoitamaan tarvitaan ulkopuolisia, mikä merkitsee kiinteistötyön työllisten määrän kasvua. Kiinteistötyön maa- ja metsätaloudessa ennakoidaankin kasvavan vuoden 2000 vajaasta kymmenestä 60 työlliseen vuonna 2015. Trendiennuste osoitti nollakasvua.

En ökning förutspås också inom naturvetenskapligt arbete, dit bl.a. rådgivning inom lantbruk, trädgårds- och fiskeribranschen samt skogsrådgivning hör. Antalet sysselsatta väntas fördubblas. Då det gäller arbetsledning inom primärproduktionen uppskattas antalet sysselsatta minska i samma förhållande som antalet sysselsatta inom lantbruket minskar totalt sett.

Inom yrkessektorn lant- och skogsbruksarbete behövs, trots att de sysselsattas antal sjunker med nästan en fjärdedel, ny arbetskraft som uppskattas till cirka 1 500 personer under åren 2000-2015. Arbetskraften inom branschen har så hög ålder att avgången uppskattas till nästan 40 procent av arbetskraften år 2000, cirka 2 500 personer. I hela landet uppskattas avgången inom lant- och skogsbruksarbete fram till år 2010 bli drygt 30 procent av arbetskraften år 2000, men före år 2015 kommer den att överstiga hela 50 procent. (Koulotus ja työvoiman kysyntä 2015/utbildningsstyrelsen 2004)

Inom naturbruksbranschen bibehöll expertgruppen yrkesutbildningsnycklarna oförändrade. Nybörjarbehovet inom den grundläggande yrkesutbildningen inom detta utbildningsområde blir i landskapet Östertbotten 132 studerande per år. Det kalkylerade nybörjarbehovet inom yrkeshögskoleutbildningen är ett trettioal studerande.

Antalet utexaminerade inom naturbruksbranschen som kommer att stå till arbetsmarknadens förfogande beräknas till 47 personer. Antalet nybörjarplatser på andra stadiet inom utbildningsområdet borde alltså ökas från nuvarande 84 nybörjarplatser och ökningen borde till största delen inriktas på trädgårdsbranschen. Det har emellertid visat sig vara svårt att rekrytera elever till trädgårdsutbildning. Inom de flesta andra studieprogrammen för naturbruk förekommer samma problem.

Enligt länsstyrelsens statistik över den gemensamma elevantagningen var antalet förstahandssökande våren 2004 endast 35 och de som valdes till utbildning drygt 40, så det krävs alltså arbete redan för att få alla de nuvarande nybörjarplatserna fyllda. Före det är det inte förnuftigt att utöka antalet nybörjarplatser, fastän prognoserna över arbetslivets utbildningsbehov pekar på ett ökande behov av utbildning. Först måste intresset för branschen fås att öka.

Några yrkeshögskoleplatser finns tillsvdare inte inom naturbruksbranschen i vårt landskaps läroanstalter. Yrkeshögskolan Sydväst kommer hösten 2005

Kasvua ennakoidaan myös luonnontieteelliseen työhön, johon kuuluvat mm. maatalous-, puutarha- ja kalastusalan neuvonta sekä metsäneuvonta. Työllisten määrän ennakoidaan tuplaantuvan. Alkutuotannon johtotyössä työllisten määrän arvioidaan vähenvän samassa suhteessa kuin koko maataloudenkin työllisten määrä vähenee.

Maa- ja metsätaloustyön ammattilohkossa tarvitaan työllisten määrän lähes neljänneksen laskusta huolimatta uutta työvoimaa arviolta noin puolitoistatuhatta henkeä vuosina 2000- 2015. Työvoima alalla on niin iäkstä, että poistuman työvoimasta arvioidaan olevan lähes 40 prosenttia vuoden 2000 työvoimasta, noin 2500 henkilöä. Koko maassa maa- ja metsätaloustyön poistumaksi ennakoidaan vuoteen 2010 mennessä vähän yli 30 prosenttia vuoden 2000 työvoimasta, mutta vuoteen 2015 mennessä jo yli 50 prosenttia. (Koulotus ja työvoiman kysyntä 2015/OPH 2004)

Luonnonvara-alalla asiantuntijaryhmä säilytti ammatti-koulotusavaimet entisellään. Koulotusalan ammatillisen peruskoulotuksen aloittajatarpeeksi Pohjanmaan maakunnassa tulee 132 vuosittaista opiskelijaa. Ammattikorkeakoulotuksen laskennalliseksi aloittajatarpeeksi saadaan kolmisenkymmentä opiskelijaa.

Työmarkkinoiden käyttöön tulevien määräksi saadaan laskelmien jälkeen 47 luonnonvara-alan tutkinon suorittanutta. Koulotusalan toisen asteen aloituspaikkamäärää tulisi siis lisätä nykyisestä 84 aloituspaikasta ja lisäyksen tulisi kohdistua suurimmalta osaltaan puutarha-alaan. Oppilaiden rekrytointi puutarha-alan koulotukseen on kuitenkin osoittautunut vaikeaksi. Ongelma on sama useimmissa muissakin luonnonvara-alan opinto-ohjelmissa.

Ensisijaishakijoita oli lääninhallituksen yhteishakutilaston mukaan keväällä 2004 vain 35 ja koulotukseen valittuja runsaat 40, joten työtä riittää, että kaikki nykyisetkin aloituspaikat saadaan täyteen. Ennen sitä aloituspaikkojen lisääminen ei ole mielekäästä, vaikka työelämän koulotustarve-ennusteet kuinka näyttävät lisääntyvää koulotustarvetta. Alan kiinnostusta pitää ensin saada lisättyä.

Ammattikorkeakoulotupaikkoja ei luonnonvara-alalla maakuntamme oppilaitoksissa toistaiseksi ole. Yrkeshögskolan Sydväst on aloittamassa syksyllä 2005 agrologin koulotuksen yhteistyössä Svenska yrkeshögskolan kanssa. Laskennallinen työelämän rekry-

att inleda agrologutbildning i samarbete med Svenska yrkeshögskolan. Arbetslivets uppskattade rekryteringsbehov inom yrkeshögskoleutbildningen är i landskapet Österbotten cirka 20 utexaminerade, vilket enligt beräkningarna kan uppnås genom att 30 personer börjar studera inom utbildningsområdet.

Den utbildning inom naturbruksbranschen som erbjuds i landskapet Österbotten är enbart svenskspråkig. Den anordnas på andra stadiet av Svenska yrkesinstitutet i Vasa och av yrkesskolan Optima i Jakobstad. De närmaste läroanstalterna som erbjuder grundläggande yrkesutbildning inom naturbruksbranschen på finska finns i Södra Österbotten. Den närmaste läroanstalten som ger finskspråkig yrkeshögskoleutbildning finns i Seinäjoki.

3.3 Teknik och kommunikation

Inom yrkessektorn industriellt arbete förutspås i trendprognosen en minskning om drygt 800 sysselsatta. Expertgrupperna för teknik och kommunikation kom emellertid i fråga om flera yrkesgrupper fram till ett antal sysselsatta som avviker från trendprognosen, och som en följd av detta blir också minskningen av antalet sysselsatta inom industriellt arbete i vårt landskap uppskattningsvis 600 personer.

Prognosen gällande **livsmedelsarbete** ändrades i expertgruppen så att den i fråga om antalet sysselsatta höjdes med cirka hundra till drygt tusen. Inom branschen pågår omfattande investeringar och då dessa har slutförts ökar behovet av arbetskraft betydligt i synnerhet i Jakobstadsregionen. Inom branschen lutar man på att tillverkningen hålls kvar i vårt eget land och att finländarna också i fortsättningen gynnar den inhemska maten. Till exempel Snellman i Jakobstad rekryterar en stor del av sina nya arbetstare efter att de först har utbildat dem med hjälp av läroavtalsutbildning.

Expertgruppen bedömde att minskningen bland de sysselsatta inom **textil- och beklädnadsarbete** är betydligt mindre än beräkningarna enligt trendprognosen utvisade. Enligt trendprognosen sjönk antalet textilarbetare med 60 procent. Eftersom det i landskapet ändå finns flera små företag inom textil- och beklädnadsbranschen som har specialiserat sig inom en viss nisch, bedömde man i gruppen att dessa företag tack vare sin flexibilitet bibehåller sin position på marknaden. Det finns en stor mängd konsumenten-

tointitarve ammattikorkeakoulutuksesta on Pohjanmaan maakunnassa noin 20 tutkinnon suorittanutta, mikä saavutetaan laskennallisesti 30 koulutuksen aloittajan turvin.

Pohjanmaan maakunnassa annettava luonnonvaralan opetus on pelkästään ruotsinkielistä. Sitä järjestävät toisella asteella Svenska yrkesinstitutet Vaasassa ja yrkesskolan Optima Pietarsaareissa. Lähimmät suomenkielistä ammatillista peruskoulutusta luonnonvara-alalla antavat oppilaitokset sijaitsevat Etelä-Pohjanmaalla. Lähin suomenkielistä ammattikorkeakoulutustakin antava oppilaitos sijaitsee Seinäjoella.

3.3 Tekniikka ja liikenne

Teollisen työn ammattilohkoon ennakoidaan trendiennusteessa runsaan 800 työllisen laskua. Tekniikan ja liikenteen asiantuntijaryhmät päätyivät kuitenkin monen ammattiryhmän osalta trendiennusteesta poikkeavaan työllisten määrään, minkä seurauksena teollisen työn työllisten määrän väheneminen maakunnassamme onkin arviolta noin 600 henkeä.

Elintarviketyön ennuste muuttui asiantuntijaryhmässä siten, että työllisten määrän ennustetta nostettiin noin sadalla, runsaaseen tuhanteen. Alalla on käynnissä mittavia investointeja, joiden valmistuttua työvoiman tarve kasvaa selkeästi varsinkin Pietarsaaren seudulla. Ala luottaa valmistuksen säilyvän kotimaassa ja suomalaisten edelleen suosivan kotimaista ruokaa. Esimerkiksi pietarsaarelainen Snellman rekrytoi suuren osan uusista työntekijöistään koulutettuaan heidät ensin oppisopimuskoulutuksella.

Asiantuntijaryhmä arvioi **tekstiili- ja vaatetustyön** työllisten määrän laskun huomattavasti pienemmäksi kuin trendiennusteen mukainen lasku osoitti. Trendiennusteessa tekstiilityöntekijöiden määrä laski 60 prosentilla. Koska maakunnassa on kuitenkin useita pieniä teva-alan yrityksiä, jotka ovat erikoistuneet jollekin kapealle sektorille, ryhmässä arvioitiin, että joustavuutensa ansiosta nämä yritykset säilyttävät asemansa markkinoilla. On paljon sellaisia kuluttajia, jotka haluavat kotimaista laatutuotetta, vaikka se maksaisikin vähän enemmän. Näistä syistä työllisten määrän alalla arvioidaan vähenevän vain noin kolmanneksella, 360 työlliseen.

ter som föredrar inhemska kvalitetsvaror, trots att de kostar litet mera. Av dessa orsaker uppskattas antalet sysselsatta inom branschen minska bara med cirka en tredjedel, till 360 sysselsatta.

Inom **metallbranschen** prognostiseras antalet sysselsatta bibehållas vid nuvarande knappt tre tusen. I storföretagen väntas en lindrig nedgång i behovet av arbetskraft i och med att automationen tar över nya arbetsuppgifter och allt mera arbete förs över på underleverantörer. Storföretagen koncentrerar sig på sitt kärnkunnande.

Flyttningen av produktionen utomlands, närmare kunderna eller till länder med lägre lönenivå, torde också fortsätta, vilket minskar behovet av arbetskraft i vårt eget land. Enligt uppskattning håller de österbottniska företagen emellertid sin produktion lättare kvar i det egna landet och landskapet än landets metallföretag i övrigt. Vid sidan av storföretagen finns i vårt landskap ett flertal mindre metallverkstäder. Ett behov av extra arbetskraft prognostiseras på underhållssidan. Till exempel en tredjedel av ABB:s arbetstagare arbetar redan nu i underhållsuppgifter.

I antalet sysselsatta i **monteringsarbete**, nästan två tusen, väntas en liten minskning på drygt 10 procent. Den största minskningen förutspås i fråga om montörerna inom industrin, cirka 20 procent. Antalet montörer inom handeln väntas i det stora hela bibehållas.

Trendprognosen visade att antalet sysselsatta inom **maskinförararbetet** halveras, medan expertgruppen uppskattade att det kommer att behövas en tredjedel fler maskinförare än nu, d.v.s. cirka 150. Både byggnads- och jordbyggnadsverksamheten förutspås bli livligare, varmed också maskininvesteringarna väntas öka.

Antalet **träarbetare** uppskattas bibehållas vid cirka femhundra. Till gruppen hör också en del av båtbyggarna, en del placeras inom byggnadsarbete beroende på vilket yrke var och en själv har uppgett i folkräkningen. Många båtbyggare jobbar i ett av vårt lands båtbyggarcentrum, nämligen i Jakobstadsregionen.

Trendprognosen för **processarbete** förutspår en ökning på 10 procent. Expertgruppen ansåg detta inte vara tillräckligt, utan höjde tillväxtprognosen ytterligare med en dryg procentenhet. Yrken som räknas till processarbetet är bl.a. pappers-, kartong- och plastarbetare samt laboranter. Processarbetet är alltså en av de största sysselsättningarna inom industrin och

Metallissa ennakoidaan työllisten määrän pysyvän suunnilleen ennallaan, vajaassa kolmessa tuhannessa. Suuryrityksissä odotetaan lievää työvoiman tarpeen laskua, kun automaatio valtaa uusia työtehtäviä ja yhä enemmän työtä siirretään alihankkijoille. Suuryritykset keskittyvät ydinosaamiseensa.

Tuotannon siirtyminen ulkomaille, lähemmäs asiakkaita tai halvemman palkkatason maihin tulee myös jatkumaan, mikä vähentää työvoiman tarvetta kotimaassa. Kuitenkin pohjalaisyriyten arvioidaan pitävän tuotantonsa helpommin kotimaassa ja -maakunnassa kuin maan muiden osien metallialan yritysten. Suuryritysten ohella maakunnassamme on lukuisia pienehköjä metalliverstaita. Lisätyövoiman tarvetta ennakoidaan huoltopuolelle. Esimerkiksi ABB:n työntekijöistä kolmannes työskentelee jo nykyään kunnossapitotehtävissä.

Koko **asennustyön** työllisten määrään, lähes kahteen tuhanteen odotetaan hienoista, runsaan 10 prosentin laskua. Suurinta vähennystä ennakoidaan teollisuuden asentajien kohdalla, noin 20 prosenttia. Kaupan asentajien määrän odotetaan pysyvän suunnilleen ennallaan.

Trendiennuste osoitti **koneenkäyttötyön** työllisten määrän puolittuvan, kun taas asiantuntijaryhmä arvioi koneenkäyttäjiä tarvittavan kolmanneksen nykyistä enemmän eli noin 150. Sekä rakentamisen että maa-rakentamisen arvioidaan vilkastuvan edelleen, minkä seurauksena myös koneinvestointien odotetaan kasvavan.

Puutyöntekijöiden määrän arvioidaan pysyvän noin viidessäsadassa. Ryhmään kuuluu myös osa veneenrakentajista, osa sijoittuu rakennustyöhön riippuen siitä, minkä ammatin itse kukin on ilmoittanut väestölaskentaan. Monia veneenrakentajia työskentelee etenkin yhdessä maamme veneenrakentamisen keskuksista, Pietarsaaren seudulla.

Prosessityöhön trendiennuste ennakoi 10 prosentin kasvua. Asiantuntijaryhmä ei pitänyt sitä riittävänä, vaan nosti kasvuennustetta vielä runsaalla prosenttiyksiköllä. Prosessityöhön kuuluvia ammatteja ovat mm. paperi-, kartonki- ja muovityöntekijät sekä laborantit. Prosessityö on yksi suurimpia työllistäjiä teollisuuden sisällä ja sen ennakoidaan siis vain vahvistavan asemaansa seuraavina vuosina.

den förutspås alltså stärka sin ställning ytterligare under de kommande åren.

Inom **elarbete** uppskattas de sysselsattas antal bibehållas i det stora hela, vid drygt tusen under de följande tio åren.

Även **det grafiska arbetet** torde bibehålla sin sysselsättningsnivå – cirka fyrahundra. Branschen behandlas närmare i anslutning till kulturarbetet.

Inom **lagerarbetet** förutspådde trendprognosen en minskning med hundra sysselsatta. Däremot bibehåller lagerarbetet enligt expertgruppens prognos sin ställning som sysselsättare på en nivå med knappt tusen sysselsatta.

Inom **övrigt industriellt arbete** (bl.a. personer som monterar ihop elprodukter och teletekniska produkter) förutspådde expertgruppen att antalet sysselsatta kommer att sjunka till 1 700 personer år 2015. Minskningen utgör en dryg femtedel.

Behovet av arbetskraft inom **byggnadsarbetet** kommer enligt prognoserna att bibehållas ungefär vid det tidigare, knappt 3000 sysselsatta. Såväl husbyggnadsarbete, målningsarbete som VVS-branschen uppskattas sysselsätta bra också ännu under nästa årtionde. Avgången inom byggbranschen uppskattas bli bara en knapp femtedel av antalet sysselsatta år 2000, vilket förklaras med att 1990-talets lågkonjunktur ledde till att nästan hälften av arbetstagarna inom byggbranschen blev arbetslösa. Då branschen på nytt började sysselsätta i slutet av 1990-talet, hade yrkeskickligheten bland de äldre byggnadsarbetarna, som huvudsakligen enbart hade genomgått folkskola, ohjälpligen blivit föråldrad och i stället för dem anställdes unga yrkesutbildade arbetstagare.

Byggandet i sig går allt mera i riktning mot renoveringsbyggande. Även produktionen av färdighus ökar. Vid husfabrikerna ersätter datatekniken i viss mån den mänskliga arbetskraften. VVS-branschen sysselsätter bra och sysselsättningen grundar sig även i fortsättningen på att arbetet skall göras på ort och ställe.

Expertgruppen uppskattade att behovet av arbetstagare inom **ingenjörsarbete** ökar betydligt mera än trendprognosen visar och att teknikerarbetets andel minskar i motsvarande grad. Då man i trendprognosen för ingenjörsarbetet inom industrin räknar med en ökning på endast ett par hundra sysselsatta, förut-

Sähköasennustyössä työllisten määrän ennakoidaan säilyvän lähes ennallaan, runsaassa tuhannessa seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Myös **graafinen työ** säilyttäneen nykyisen työllistämistasonsa - noin neljä sataa. Alaa käsitellään tarkemmin kulttuurityön yhteydessä.

Varastotyöhön trendiennuste ennakoi sadan työllisen laskua. Sitä vastoin asiantuntijaryhmän ennusteen mukaan varastotyö säilyttää asemansa työllistäjänä hieman vajaan tuhannen työllisen tasolla.

Muu teollisen työn (mm. sähkö- ja teleteknisten tuotteiden kokoajat) työllisten määrän asiantuntijaryhmä ennakoi putoavan 1 700 työlliseen vuonna 2015. Siinä on pudotusta runsas viidennes.

Rakennustyön työvoiman tarpeen ennakoidaan pysyvän suunnilleen ennallaan, vajaan 3000 työllisessä. Sekä talonrakennustyön, maalaustyön että lvi-alan arvioidaan työllistävän hyvin vielä ensi vuosikymmenelläkin. Rakennusalan poistumaksi arvioidaan vain vajaa viidennes vuoden 2000 työllisten määrästä, mikä selittyy sillä, että 1990-luvun laman seurauksena rakennusalalta jäi työttömäksi lähes puolet työntekijöistä. Kun ala sitten alkoi uudelleen työllistää 1990-luvun loppupuolella, oli vanhempien, pääosin pelkän kansakoulun käyneiden rakennusmiesten ammattitaito auttamatta vanhentunut ja heidän asemastaan alalle palkattiin nuoria, ammattikoulutettuja työntekijöitä.

Rakentaminen sinällään muuttuu yhä enemmän korjausrakentamisen suuntaan. Myös valmistalojen tuotanto kasvaa edelleen. Talotehtailla tietotekniikka korvaa jossain määrin ihmistyövoimaa. LVI-ala työllistää hyvin ja työllisyys perustuu jatkossakin siihen että työ on tehtävä paikan päällä.

Asiantuntijaryhmä arvioi **insinööri**työn työllisten tarpeen kasvavan selvästi enemmän kuin trendiennuste olettaa ja teknikkotyön osuuden vähenevän vastaavassa määrin. Kun trendiennusteessa ennakoidaan insinööri-työhön teollisuudessa vain parin sadan työllisen lisäystä, asiantuntijaryhmä ennakoi lisäystarpeeksi 800 insinööriä. **Työnjohtotyö eli teknikkotyö** on muuttumassa yhä enemmän insinööri-työksi. Teknikkokoulutushan on lopetettu ammattikorkeakoulujen tulon myötä. Se on antanut tilaa insinöörikoulutukselle.

spår expertgruppen att det ökade behovet av ingenjörer är 800. **Arbetsledararbetet, d.v.s. teknikerarbetet**, håller allt mera på att gå mot ingenjörarbete. Teknikerutbildningen har ju upphört i och med att yrkeshögskolorna infördes. Detta har gett mera rum för ingenjörutbildningen.

I många företag har arbetsledarnivån försvunnit helt. Delvis önskas den tillbaka som ett steg mellan montörs- och ingenjörnivån för att ta hand om arbetsledningen. Enligt expertgruppen minskar teknikerarbetet snabbare än trendprognosen utvisade. Då minskningen av antalet sysselsatta enligt trendprognosen bara var i storleksklassen ett par hundra, förutspådde expertgruppen att antalet sysselsatta halveras.

IT-branschens betydelse inom alla industriella sektorer, liksom inom alla andra sektorer, är stor och dess ställning kommer uppenbarligen att betonas ytterligare i fortsättningen. Inom industrin behövs både kompetens på ingenjörnivå och yrkeskunskap på andra stadiet.

Behovet av **ledar- och sakkunnigarbete** inom industrin förutspås bibehållas ungefär vid det tidigare, cirka 2 000, trots det minskade behovet av arbetskraft inom industrin. Enligt trendprognosen uppskattades antalet sysselsatta inom ledar- och sakkunnigarbete till och med öka, men expertgruppen ändrade prognosen till denna del.

Arbetslivets årliga arbetskraftsbehov, i vilket den uppskattade årliga avgången ingår, konverteras med hjälp av yrke-utbildningsnycklarna till yrkesgruppernas **rekryteringsbehov från olika utbildningar**. Arbetskraften inom industrin har rätt hög ålder, och därför uppskattas den totala avgången under åren 2000-2015 bli en fjärdedel av antalet sysselsatta år 2000, drygt 4 000 personer. I synnerhet inom monterings- och träarbetet är åldern hög bland arbetstagarerna, varvid avgången inom dessa arbetsområden beräknas bli en dryg tredjedel av antalet sysselsatta år 2000.

I hela landet uppskattar man att avgången från byggnadsarbete är ungefär en tredjedel av den sysselsatta arbetskraften år 2000 fram till år 2015, från industriellt arbete cirka en fjärdedel. Inom trafikarbete uppskattas avgången i hela landet bli ungefär en tredjedel. Dessa yrkessektorer har nationellt sett den äldsta arbetskraften.

Yrke-utbildningsnycklarna för teknik och kommunikation bibehöll expertgruppen oförändrade.

Monessa yrityksessä työnjohtotaso on kokonaan kadonnut. Toisaalta sitä kaivataan myös takaisin asen-tajatason ja insinööritason väliseksi portaaksi huolehti-maan työn johtamisesta. Asiantuntijaryhmän mielestä teknikkotyö vähenee ripeämmin mitä trendien-nuste osoitti. Kun työllisten määrän lasku oli trendi-ennusteen mukaan vain runsaan parin sadan luokkaa, asiantuntijaryhmä ennakoi työllisten määrän puolit-tuvan.

IT-alan merkitys kaikilla teollisuuden toimialoilla, kuten kaikilla muillakin toimialoilla, on merkittävä ja sen asema tulee jatkossa ilmeisesti vain korostu-maan. Teollisuudessa tarvitaan sekä insinööritason osaamista että toisen asteen ammatillista osaamista.

Johto- ja asiantuntijatyön tarpeen teollisuudessa ennakoidaan säilyvän suunnilleen ennallaan, noin 2000:ssa teollisuuden kokonaistyövoiman tarpeen laskusta huolimatta. Trendiennuste arvioi johto- ja asiantuntijatyön työllisten määrän jopa kasvavan, mutta asiantuntijaryhmä muutti ennustetta siltä osin.

Vuosittainen työelämän työvoimantarve, johon on lisätty arvioitu vuosittainen poistuma, muutetaan ammatti-koulutusavaimien avulla ammattiryhmien **rekryointitarpeeksi eri koulutuksista**. Teollisuu-den työvoima on melko iäkästä, mistä johtuen kokonaispoistumaksi vuosina 2000- 2015 arvioidaan neljännes vuoden 2000 työllisten määrästä, runsaat 4000 henkilöä. Erityisen iäkästä työvoima on asen-nus- ja puutyössä, joissa poistumaksi arvioidaan runsas kolmannes vuoden 2000 työllisten määrästä.

Koko maassa arvioidaan rakennustyöstä poistuvan noin kolmanneksen vuoden 2000 työllisestä työvoi-masta vuoteen 2015 mennessä, teollisesta työstä noin neljänneksen. Liikennetyössä poistuman osuudeksi arvioidaan koko maassa noin kolmannes. Näissä ammattilohkoissa työvoima on valtakunnan tasolla ikääntyneintä.

Ammatti-koulutusavaimet tekniikan ja liikenteen asiantuntijaryhmä säilytti entisellään.

Då de på olika utbildningar fördelade siffrorna gällande arbetskraftsbehovet konverteras till nybörjarbehov inom utbildningen, erhålls som resultat en beräkning över nybörjarbehovet inom hela den tekniska branschen på alla utbildningsnivåer. Det är sedan läroanstalternas uppgift att inom sig fördela kvoterna mellan studieområdena inom utbildningsområdet teknik och kommunikation.

Arbetslivets rekryteringsbehov inom hela det tekniska utbildningsområdet är i landskapet Österbotten drygt 600 arbetstagare, av vilka drygt 300 arbetstagare från yrkesutbildning på andra stadiet, 200 från yrkeshögskoleutbildning och resten från universitetsutbildning.

Nämnas kan att det från Vasa universitets tekniska fakultet utexaminerades 32 studerande år 2004. Av dessa placerades hälften i landskapet Österbotten, en femtedel i Södra Österbotten. Merparten av landskapets diplomingenjörer får alltså sin utbildning vid andra universitet i vårt land. Situationen kan under de närmaste åren ändras i och med att Vasa universitet äntligen har fått rätt att ge diplomingenjörsexamen och de som avlagt diplomingenjörsexamen i Vasa börjar komma ut på arbetsmarknaden.

Konverterade till nybörjarbehov inom utbildningen innebär siffrorna gällande arbetslivets rekryteringsbehov att av nybörjarbehovet på drygt 1 000 studerande skulle knappt 600 inriktas på utbildning på andra stadiet, knappt 300 på yrkeshögskoleutbildning samt ungefär 150 på universitetsutbildning. Antalet nybörjarplatser inom yrkesutbildning på andra stadiet är vid yrkesinstituterna och -skolorna i vårt landskap drygt 650 och vid yrkeshögskolorna drygt 500. Undervisning inom den tekniska branschen ges vid alla yrkesläroanstalter i landskapet. Undervisningsprogrammen inom utbildningsområdet kan däremot avvika från varandra vid olika läroanstalter. Till exempel grundexamen som verkstadsmekaniker kan avläggas vid alla läroanstalter på andra stadiet men grundexamen som snickare bara vid en del.

Utbildningsbehovet inom arbetslivet och det nuvarande antalet nybörjarplatser verkar inom den grundläggande yrkesutbildningen att motsvara varandra rätt väl vad gäller det totala antalet platser inom teknik och kommunikation. Även antalet förstahandssökande inom hela landskapets område var vid den gemensamma elevuttagningen våren 2004 rätt nära antalet nybörjarplatser.

Kun eri koulutuksiin kohdennetut työvoimantarveluvut muutetaan koulutuksen aloittajatarpeeksi, saadaan tulokseksi koko tekniikan alan kattava aloittajatarvelaskelma jokaiselle koulutustasolle. Oppilaintosten tehtävä on sitten jakaa kiintiöt sisällään tekniikan ja liikenteen koulutusalaan sisältyvien opintoalojen kesken.

Koko tekniikan koulutusosalta on työelämän rekrytointitarve Pohjanmaan maakunnassa runsaat 600 työntekijää, joista runsaat 300 työntekijää toisen asteen ammatillisesta koulutuksesta, 200 ammattikorkeakoulutuksesta ja loput yliopistokoulutuksesta.

Mainittakoon, että Vaasan yliopiston teknillisestä tiedekunnasta valmistui 32 opiskelijaa vuonna 2004. Heistä puolet sijoittui Pohjanmaan maakuntaan, viidennes Etelä-Pohjanmaalle. Valtaosa maakunnan diplomi-insinööreistä koulutetaan siis maamme muissa yliopistoissa. Tilanne voi muuttua lähivuosina Vaasan yliopiston saatua vihdoinkin diplomi-insinöörien tutkinnonanto-oikeuden ja kun Vaasassa diplomi-insinöörien tutkinnon suorittaneita alkaa tulla työmarkkinoille.

Muutettuna koulutuksen aloittajatarpeeksi työelämän rekrytointitarveluvut tarkoittavat, että runsaasta 1 000 opiskelijan aloittajatarpeesta vajaan 600 kohdistuisi toisen asteen ammatilliseen koulutukseen, vajaan 300 ammattikorkeakoulutukseen sekä puolitoista sataa yliopistokoulutukseen. Toisen asteen ammatillisen koulutuksen aloituspaikkoja on maakuntamme ammattiopistoissa ja -kouluissa runsaat kuusi ja puolitoista sataa ja ammattikorkeakouluissa runsaat 500. Tekniikan alan opetusta annetaan kaikissa maakunnan ammatillisissa oppilaitoksissa. Koulutusalaan liittyvät koulutusohjelmat saattavat sen sijaan erota toisistaan eri oppilaitoksissa. Esimerkiksi koneistajan perustutkinnon voi suorittaa kaikissa toisen asteen ammatillisissa oppilaitoksissa, mutta puusepän perustutkinnon vain joissakin.

Työelämän koulutustarve ja nykyinen aloituspaikkamäärä näyttävät vastaavan ammatillisessa peruskoulutuksessa tekniikan ja liikenteen alan kokonaispaikkaluvun osalta kohtuullisen hyvin toisiaan. Myös ensisijaishakijoiden määrä koko maakunnan alueella oli kevään 2004 yhteishaussa aika lähellä aloituspaikkojen määrää.

Inom yrkeshögskoleutbildningen är antalet nybörjarplatser det dubbla jämfört med arbetslivets utbildningsbehov. I detta sammanhang bör det dock noteras att yrkeshögskolorna i vårt landskap, d.v.s. Vasa yrkeshögskola och Svenska yrkeshögskolan, rekryterar en stor mängd studerande inom den tekniska branschen från andra landskap och från utlandet. Vid en utvärdering av utbildningsbehovet inom arbetslivet bör minst hela det tidigare Vasa län beaktas.

15.3.2005 hölls ett diskussionsmöte mellan ledningen för avdelningen för teknik och kommunikation vid Vasa yrkesinstitut och projektchefen för prognostiseringsprojektet gällande den yrkesinriktade utbildningen, där resultatet av expertgruppsarbetet behandlades. Ledningen för utbildningsområdet fick vid mötet ta ställning till de prognoser som bearbetats i expertgrupperna.

I det stora hela var representanterna för utbildningsområdet av samma åsikt som expertgrupperna om prognostiseringsresultatet i fråga om de flesta studieområdena. En del kompletterande kommentarer önskade man dock framföra.

I eldelegationen hade åsikterna om branschens utbildningsbehov gått i sär: enligt vissa ökar nybörjarbehovet inom elbranschen, enligt andra minskar det. Grundläggande yrkesutbildning inom plastbranschen kunde behövas för att tillfredsställa behoven inom den omfattande industrin i området. Det skulle dock krävas dyra anläggningsinvesteringar för att utbildning skulle kunna inledas. Då branschen dessutom är rätt konjunkturkänslig, är det säkert bra att bibehålla de nuvarande modellerna för utbildningen inom branschen, d.v.s. vuxenutbildning som räcker ett och ett halvt år, läroavtalsutbildning, yrkesinriktad tilläggutbildning och företagens egen utbildning. Ledningen för utbildningsområdet uppskattade en minskning i industriellt lagerarbete, eftersom industrin i allt större grad köper lagerservice utifrån.

Glädjande nog har ansökningarna till utbildning inom byggbranschen ökat, likaså ansökningarna till VVS-branschen. Antalet sökande till utbildningen inom jordbyggnadsbranschen, som turvis årligen inleds i Karleby, Vasa eller Seinäjoki, har nu det tredje inledningsåret i Karleby haft bra med sökande och en grupp på tjugo personer har kunnat fyllas. Under de tidigare åren var antalet nybörjare i Seinäjoki sju och i Vasa lika många.

Ammattikorkeakoulutuksessa aloituspaikkoja on kaksinkertainen määrä työelämän koulutustarpeeseen verrattuna. Tässä yhteydessä on kuitenkin huomiotava, että maakuntamme ammattikorkeakoulut, Vaasan ammattikorkeakoulu ja Svenska yrkeshögskolan, rekrytoivat paljon teknisen alan opiskelijoita muista maakunnista ja ulkomailta. Työelämän koulutustarvetta arvioitaessa täytyy mukaan laskea vähintään koko entinen Vaasan lääni.

15.3.2005 pidettiin Vaasan ammattiopiston tekniikan ja liikenteen osaston johdon ja Ammatillisen koulutuksen ennakointihankkeen projektipäällikön kesken keskustelutilaisuus, jossa käsiteltiin asiantuntijaryhmätyöskentelyn tuloksia. Koulutusalan johto sai ottaa tilaisuudessa kantaa asiantuntijaryhmissä muokattuihin ennusteisiin.

Kokonaisuutena ottaen koulutusalan edustajat ovat samaa mieltä asiantuntijaryhmien kanssa useimmista opintoalojen ennakointituloksista. Joitakin täydentäviä kommentteja haluttiin kuitenkin esittää.

Sähkön neuvottelukunnassa mielipiteet alan koulutustarpeista olivat menneet ristiin: toisten mielestä sähköalan aloittajatarve lisääntyy, toisten mielestä vähenee. Muovialan ammatillinen peruskoulutus voisi olla tarpeellinen alueen runsaan teollisuuden tarpeiden tyydyttämiseksi. Koulutuksen aloittaminen vaatisi kuitenkin kalliita laiteinvestointeja. Kun ala lisäksi on melko suhdanneherkkä, on varmaan hyvä pitäytyä alan koulutuksessa nykymalleihin, toisin sanoen puolentoista vuoden kestoiseen aikuiskoulutukseen, oppisopimuskoulutukseen, ammatilliseen lisäkoulutukseen ja yritysten omaan koulutukseen. Teollisuuden varastotyön koulutusalan johto arvioi vähenevän, koska teollisuus ostaa varastopalvelut enenevässä määrin muilta.

Rakennusalan koulutukseen hakeutuminen on lisääntynyt ilahduttavasti, samoin lvi-alalle hakeutuminen. Maanrakennusalan koulutukseen, joka käynnistyy vuorovuosin Kokkolassa, Vaasassa ja Seinäjoella, on nyt kolmantena käynnistymisvuotena Kokkolassa ollut hyvin hakijoita ja 20-hengen ryhmä on saatu täyteen. Aikaisemmilla aloituskerroilla oli Seinäjoella 7 aloittajaa ja Vaasassa saman verran.

3.4 Handel och administration

Expertgruppen för handel och administration var av samma åsikt som trendprognosen om den kommande utvecklingen i fråga om arbetskraftsbehovet inom yrkesgrupperna i branschen.

Antalet sysselsatta inom handeln förutspås bibehållas vid det nuvarande. Kassa-/försäljningsarbetet i butikerna minskar i och med att självbetjäningsskassorna blir vanligare och varulogistiken även i övrigt utvecklas. Behovet av experter ökar däremot också inom handeln.

Då näthandeln ökar, ökar också behovet av hantering av den elektroniska handeln, varvid också behovet av utökat datateknikkunnande bland säljpersonalen ökar. I och med att antalet pensionärer ökar blir pensionärerna också en allt viktigare målgrupp för handeln. Kunderna kräver allt mera produktspecifik handledning – behovet av produktkännedom bland personalen ökar. Antalet sysselsatta i försäljningsarbete prognostiseras öka under det innevarande årtiondet med cirka 10 procent, till nästan 4 000 personer.

Arbetskraftsbehovet inom administration (kontorsarbete) sjunker fortsättningsvis en aning i och med att datatekniken tar över allt mera arbetsuppgifter. I antalet sysselsatta inom kontorsarbete prognostiseras en minskning på drygt 10 procent, medan sakkunnigarbetet inom finansieringsbranschen prognostiseras öka med cirka 10 procent.

Den största minskningen har dock redan skett. En del av kontorsarbetena flyttas till följd av privatisering från sektorn samhällsservice till affärslivsservice, där antalet sysselsatta i kontorsarbete rent av förutspås öka i någon mån.

Antalet sysselsatta inom finansieringsbranschen förutspås ytterligare sjunka en aning, då rutinfunktionerna minskar. Behovet av rådgivningsservice ökar däremot såväl i bank- som i försäkringsvärlden. Totalt sett ansåg expertgruppen att en höjning av utbildningsnivån är nödvändig inom finansieringsbranschen. Detta innebär en övergång från kontorsarbete till expertarbete – en höjning av utbildningsnivåkraven från yrkesexamen på andra stadiet till examen från yrkeshögskola eller universitet. Antalet sysselsatta inom kontorsarbete förutspås sjunka med drygt 10 procent, medan sakkunnigarbetet inom finansieringsbranschen prognostiseras öka med cirka 10 procent.

3.4 Kauppa ja hallinto

Kauppan ja hallinnon asiantuntijaryhmä oli yhtä mieltä trendiennusteen kanssa tulevasta työvoimantarpeiden kehityksestä alan ammattiryhmissä.

Kauppan alalla työllisten määrän ennakoidaan pysyvän ennallaan. Kassa-/myyntityö vähenee kauppoissa itsepalvelukassojen yleistyessä ja tavaralogistiikan muutenkin kehittyessä. Asiantuntijoiden tarve sen sijaan lisääntyy myös kaupan alalla.

Verkkokaupan kasvaessa sähköisen kaupan hallinnan tarve lisääntyy, jolloin myyntihenkilöstön tietotekniikkaosaamisen tarve lisääntyy. Eläkeläisten määrän kasvaessa eläkeläisten merkitys myös kaupan kohderyhmänä kasvaa. Asiakkaat vaativat yhä enemmän tuotekohtaista opastusta – kaupan henkilökunnan tuotetietämyksen tarve kasvaa. Työllisten määrän myyntityössä ennakoidaan kasvavan tällä vuosikymmenellä noin 10 prosentilla, lähes 4000 henkilöön.

Hallinnon (toimistotyö) työvoimantarve laskee edelleen lievästi tietotekniikan vallatessa yhä enemmän työtehtäviä. Toimistotyön työllisten määrään ennakoidaan runsaan 10 prosentin laskua, kun rahoitusalan asiantuntijatyöhön ennakoidaan noin 10 prosentin kasvua.

Suurin lasku on kuitenkin jo tapahtunut. Osa toimistöistä siirtyy yksityistämisen yhteydessä yhteiskunnallisten palveluiden toimialalta liike-elämän palveluihin, jossa toimistotyön työllisten määrän ennakoidaan jopa kasvavan jonkin verran.

Rahoitusalan työllisten määrän ennakoidaan laskevan edelleen lievästi, kun rutiinotoiminnot vähenevät. Neuvontapalveluiden tarve puolestaan lisääntyy niin pankki- kuin vakuutusmaailmassakin. Kaiken kaikkiaan asiantuntijaryhmä oli sitä mieltä, että koulutustason nosto rahoitusosalalla on välttämätön. Se merkitsee siirtymää toimistotyöstä asiantuntijatyöhön – koulutustasovaatimusten nostamista toisen asteen ammatillisen koulutuksen suorittaneista ammattikorkeakoulun tai yliopiston suorittaneisiin. Toimistotyön työllisten määrään ennakoidaan runsaan 10 prosentin laskua, kun rahoitusalan asiantuntijatyöhön ennakoidaan noin 10 prosentin kasvua.

Behovet av programmerare (datanomer) ökar i takt med att datatekniken utvecklas. Ökningen är dock betydligt måttligare än under IT-boomen under förra årtiondet.

Under de närmaste åren kommer behovet av företagare att vara skriande också i Österbotten. Många företag står inför generationsväxling eller alternativt försäljning av företaget.

Människor i korttidsanställningar blir företagare för att få kontinuitet i sitt arbete. Det uppstår efterfrågan inom nya branscher; t.ex. företagen inom bevakningsbranschen torde öka märkbart. Det finns också ett ökande behov av serviceföretag som beaktar specialbehoven bland utlänningar som flyttat till Finland.

Arbetskraftsavgången är både inom försäljnings- och kontorsarbetet anmärkningsvärt stor. Av de sysselsatta inom försäljningsarbete är hela 40 procent på väg att gå i pension under de kommande tio åren. Antalsmässigt innebär det nästa 1 500 personer i vårt landskap. Inom kontorsarbetet kommer ungefär en tredjedel att gå i pension. I hela landet uppskattas avgången från kontorsarbete till drygt en femtedel av den sysselsatta arbetskraften år 2000 då det gäller hela servicearbetssektorn, dit alltså även försäljningsarbetet hör.

De som utför försäljningsarbete saknar ofta yrkesutbildning. Sålunda innebär den omfattande pensioneringen en möjlighet till en kännbar höjning av utbildningsnivån inom handeln.

Expertgruppen för handel och administration ändrade motsvarighetsnycklarna inom handeln på grund av det tidigare nämnda behovet av höjd utbildningsnivå så att man inom kontorsarbetet prognostiserar en 5 procent större rekrytering av arbetskraft från yrkeshögskolan och på motsvarande sätt en 5 procent lägre rekrytering från den grundläggande yrkesutbildningen jämfört med rekryteringsandelarna enligt trendprognosen.

Arbetslivets rekryteringsbehov från grundläggande yrkesutbildning inom handel och administration är enligt prognosen 170 utexaminerade. Konverterat till nybörjarbehov inom utbildningen innebär detta drygt 300 studerande. Antalet nybörjarplatser på andra stadiet är 275, av vilket drygt 150 som avlagt examen prognostiserar komma ut på arbetsmarknaden. Arbetslivets behov ser alltså ut att vara bara en aning

Ohjelmoijien (datanomien) tarve lisääntyy tietotekniikan jatkaessa kehitystään. Kasvu on kuitenkin huomattavasti maltillisempaa kuin viime vuosikymmenen it-buumin aikana.

Lähivuosien aikana tulee olemaan huutava tarve yrittäjästä myös Pohjanmaalla. Monella yrityksellä on edessään sukupolven vaihdos tai vaihtoehtoisesti yrityksen myynti.

Pätkätöitä tekevät ihmiset ryhtyvät yrittäjiksi saadakseen työstään jatkuvamman. Kysyntää syntyy uusille aloille; esim. vartiointialan yritysten tarve lisääntynee merkittävästi. Suomeen muuttaneiden ulkomaalaisten erityistarpeet huomioonottaville palveluyrityksille on myös kasvavaa tarvetta.

Työvoimapoistuma on sekä myynti- että toimistotyössä huomattavan suurta. Myyntityön työllisistä jopa 40 prosenttia on jäämässä eläkkeelle seuraavan kymmenen vuoden aikana. Lukumääräisesti se merkitsee lähes 1 500 henkilöä maakunnassamme. Toimistotyöstä on eläköitymässä noin kolmannes. Koko maassa poistuma toimistotyöstä ennakoidaan runsaaksi viidesosaksi vuoden 2000 työllisestä työvoimasta koko palvelutyössä, johon siis myyntityökin sisältyy.

Myyntityön tekijät ovat usein vailla ammatillista koulutusta. Niinpä runsas eläköityminen merkitsee mahdollisuutta tuntuvaan koulutustason nostoon kaupan alalla.

Kaupan ja hallinnon asiantuntijaryhmä muutti kaupallisen alan vastaavuusavaimia aikaisemmin todetun koulutustason nostamistarpeen johdosta siten, että toimistotyöhön ennakoidaan rekrytoitavan 5 prosenttia enemmän työvoimaa ammattikorkeakoulusta ja vastaavasti 5 prosenttia vähemmän ammatillisesta peruskoulutuksesta verrattuna trendiennusteen osoittamiin rekrytointiosuuksiin.

Työelämän rekrytointitarve kaupan ja hallinnon ammatillisesta peruskoulutuksesta on ennusteen mukaan 170 tutkinnon suorittanutta. Muutettuna koulutuksen aloittajatarpeeksi se merkitsee runsasta 300 opiskelijaa. Aloituspaiikkoja on toisella asteella 275, josta ennakoidaan työmarkkinoiden käyttöön tulevan runsaat 150 tutkinnon suorittanutta. Työelämän tarve näyttää siis vain vähän suuremmalta kuin nykyinen aloituspaiikkojen määrä. Toisaalta ensisijaishakijoita oli keväen 2004 yhteishaussa sekä liiketalouden opintoihin että tietojenkäsittelyyn vain noin puolelle aloi-

större än det nuvarande antalet nybörjarplatser. Å andra sidan var antalet förstahandssökande vid den gemensamma elevantagningen våren 2004 både till studier i företagsekonomi och i databehandling bara ungefär hälften så stort som antalet nybörjarplatser; de som valdes till utbildning var också betydligt färre än antalet nybörjarplatser.

Arbetslivets rekryteringsbehov från yrkeshögskoleutbildning inom handel och administration är 180 personer, vilket konverterat till nybörjarbehov utgör 250 studerande. I vårt landskaps yrkeshögskolor finns 250 nybörjarplatser, varav just nämnda 180 utexaminerade väntas komma till arbetsmarknadens förfogande. Det nuvarande nybörjarplatsantalet motsvarar alltså exakt den efterfrågan som prognostiserats på arbetsmarknaden.

Grundläggande yrkesutbildning i handel och teknik ges vid yrkesläroanstalterna i vårt landskap, d.v.s. Vasa yrkesinstitut (år 2004 154 nybörjarplatser), Jakobstads handelsläroverk (105 nybörjarplatser) och yrkesskolan Vocana (16 nybörjarplatser) samt yrkeshögskoleutbildning vid Vasa yrkeshögskola.

Ett diskussionsmöte om resultaten av expertgruppens möten hölls mellan Vasa yrkesinstitut, ledningen för utbildningsområdet handel och administration och chefen för prognostiseringsprojektet 14.2.2005. Ledningen för utbildningsområdet fick vid mötet ta ställning till expertgruppens påståenden. Ledningen var rätt långt av samma åsikt om den prognostiserade utvecklingen. Utbildningsstyrelsens plan gällande halvering av antalet nybörjarplatser inom handel och administration upplevdes däremot som en alltför radikal åtgärd.

Enligt ledningen för utbildningsområdet borde också fördelningen mellan yrkeshögskoleutbildningen och den grundläggande yrkesutbildningen omprövas. Yrkeshögskoleutbildningen betonas enligt ledningen för utbildningsområdet alltför mycket just nu. På den utförande nivån kommer det i framtiden att behövas ett stort antal arbetstagare även inom handeln.

tuspaikkojen määrästä; koulutukseen valittujakin huomattavasti aloituspaikkojen määrää vähemmän.

Työelämän rekrytointitarve kaupan ja hallinnon ammattikorkeakoulutuksesta on 180 henkilöä, mikä muutettuna aloittajatarpeeksi tekee 250 opiskelijaa. Aloituspaiikkoja maakuntamme ammattikorkeakouluissa on 250, josta arvioidaan tulevan työmarkkinoiden käyttöön juuri 180 tutkinnon suorittanutta. Nykyinen aloituspaikkamäärä vastaa siis tarkasti ennakoitua työmarkkinoiden kysyntää.

Kaupan ja hallinnon ammatillista peruskoulutusta annetaan maakuntamme ammatillisista oppilaitoksista Vaasan ammattiopistossa (vuonna 2004 aloituspaiikkoja 154), Pietarsaaren kauppaoppilaitoksessa (105 aloituspaiikkaa) ja ammattikoulu Vocanassa (16 aloituspaiikkaa) sekä ammattikorkeakoulutusta Vaasan ammattikorkeakoulussa.

Keskustelutilaisuus Vaasan ammattiopiston, kaupan ja hallinnon koulutusalan johdon ja Ennakointihankkeen projektipäällikön kesken asiantuntijaryhmän kokousten tuloksista pidettiin 14.2.2005. Koulutusalan johto sai ottaa tilaisuudessa kantaa asiantuntijaryhmän väittämiin. Johto oli ennakoidusta kehityksestä aika pitkälle samaa mieltä. Opetushallituksen suunnitelma kaupan ja hallinnon alan aloituspaiikkojen puolittamisesta koettiin sen sijaan aivan liian radikaaliksi toimenpiteeksi.

Koulutuslajohdon mielestä ammattikorkeakoulutuksen ja ammatillisen peruskoulutuksen jakoa pitäisi myös harkita uudelleen. Ammattikorkeakoulutusta painotetaan koulutusalan johdon mielestä tällä hetkellä liikaa. Suorittavan tason työntekijöitä tarvitaan tulevaisuudessa runsain määrin myös kaupan alalla.

3.5 Turism- och kosthållsbranschen (ekonomibranschen)

Från utbildningen inom turism- och kosthållsbranschen rekryteras personer främst för restaurangarbete och städarbete samt i någon mån för turismservicearbete. Turismen ökar i och med att människorna har mera pengar och fritid till sitt förfogande. Då befolkningen åldras, kommer troligen också restaurangbesöken att öka, de stora åldersklasserna har ju redan under sin tid i arbetslivet vant sig vid att äta ute.

Sänkningen av alkoholpriset har gjort att försäljningen av alkoholdrycker på restaurangerna har minskat dramatiskt. Om detta fenomen blir permanent, innebär det att antalet servitörer minskar samtidigt som behovet av kökspersonal ökar. Å andra sidan läggs skolor och sjukhus ner och slås samman, vilket för sin del minskar behovet av kökspersonal och städare. En stor mängd arbetskraft kommer troligen under de närmaste åren att överföras från den offentliga sektorn till den privata sektorn i och med att den offentliga sektorn i allt större utsträckning externaliserar sina funktioner.

Expertgruppens uppfattning om utvecklingen vad gäller behovet av arbetskraft överensstämde väl med trendprognosen. Enligt den kan man inom restaurang- och städarbetet vänta en svag ökning på några procentenheter i antalet sysselsatta.

Arbetskraftsavgången inom servicebranscherna uppskattas i landskapet Österbotten till en dryg fjärdedel, cirka 3 000 personer. Proportionellt sett är avgången störst inom restaurangarbete och fastighetsarbete. I hela landet uppskattas arbetskraftsavgången inom servicebranscherna fram till år 2015 bli en dryg femtedel av arbetskraften år 2000. Yrkesutbildningsnycklarna för turism-, kosthålls- och ekonomibranschen bibehöll expertgruppen oförändrade.

Rekryteringsbehovet på knappt 200 personer inom den grundläggande yrkesutbildningen i turism- och kosthållsbranschen innebär ett kalkylerat nybörjarbehov om drygt 300 studerande årligen. Efter beräkningar prognostiserar det antal som kommer till arbetsmarknadens förfogande bli just cirka 200 utexaminerade. För att man skall kunna svara mot arbetslivets prognostiserade arbetskraftsbehov, bör alla de nästan 400 nybörjarplatserna inom utbildningsområdet emellertid fyllas. Vid den gemensamma elevantagningen år 2004 var antalet förstahandssökande bara litet över 200 och de till utbildning valda knappt

3.5 Matkailu- ja ravitsemisala (talouselä)

Matkailu- ja ravitsemisalan koulutuksesta rekrytoidaan etupäässä ravintolatyöhön ja siivoustyöhön sekä jonkin verran matkailupalvelutyöhön. Matkailu kasvaa ihmisten varallisuuden ja vapaa-ajan lisääntyessä. Väestön ikääntyminenkin vaikuttaa ruokaravintoloiden käytön lisääntymiseen, ovathan suuret ikäluokat tottuneet syömään paljon ulkona jo työssäoloaikanaan.

Alkoholin hinnan lasku on aiheuttanut sen, että alkoholiuomien myynti ravintoloissa on vähentynyt dramaattisesti. Mikäli ilmiöstä tulee pysyvämpi, se merkitsee tarjoilijoiden määrän vähenemistä samalla kun keittiöhenkilöstön tarve lisääntyy. Toisaalta kouluja ja sairaaloita lakkautetaan ja yhdistellään, mikä osaltaan taas vähentää keittiöhenkilöstön ja siivoojien tarvetta. Runsaasti työvoimaa siirtynee lähi vuosien aikana julkiselta sektorilta yksityiselle julkisen sektorin ulkoistaessa toimintojaan.

Asiantuntijaryhmän käsitys työvoiman tarpeen kehityksestä oli hyvin yhteneväinen trendiennusteen kanssa. Sen mukaan ravintola- ja siivoustyöhön on odotettavissa hienoista, muutaman prosenttiyksikön suuruista, työllisten määrän kasvua.

Palvelualojen työvoimapoistumaksi Pohjanmaan maakunnassa arvioidaan runsas neljännes, noin 3000 henkilöä. Suurimmat suhteelliset poistumat ovat ravintolatyössä ja kiinteistötyössä. Koko maassa palvelualojen työvoimapoistumaksi vuoteen 2015 mennessä arvioidaan runsas viidesosa vuoden 2000 työvoimasta. Ammattikoulutusavaimet matkailu-, ravitsemis- ja talouseläalan asiantuntijaryhmä säilytti entisellään.

Matkailu- ja ravitsemisalan ammatilliseen peruskoulutukseen kohdistuvasta vajaan 200 hengen rekrytointitarpeesta saadaan laskennalliseksi aloittajatarpeeksi runsaat 300 vuosittaista opiskelijaa. Laskelmien jälkeen ennakoidaan työmarkkinoiden käyttöön tulevien määräksi juuri noin 200 koulutuksen läpäisyyttä. Jotta työelämän ennakoituun työvoimantarpeeseen pystyttäisiin vastaamaan, pitää kaikki koulutusalan lähes 400 aloituspaikkaa kuitenkin saada täyteen. Vuoden 2004 yhteishaussa ensisijajshakijoita oli vain vähän yli 200 ja koulutukseen valittuja vajaan 300. Matkailu-, ravitsemis- ja talouseläalan opetusta annetaan kaikissa maakunnan toisen asteen ammatillisissa oppilaitoksissa.

300. Undervisning inom turism-, kosthålls- och ekonomibranschen ges vid alla landskapets yrkesläroanstalter på andra stadiet.

Arbetslivets rekryteringsbehov från yrkeshögskoleutbildningen är 56 personer. Det kalkylerade nybörjarbehovet är 76 studerande. Yrkeshögskolorna i vårt landskap har 40 nybörjarplatser inom servicebranschen, vilket innebär 30 utexaminerade varje år. Alla platser är nybörjarplatser vid Vasa yrkeshögskola.

I ljuset av yrkesstrukturprognoserna ser det alltså ut som om det vid yrkeshögskolorna i vårt landskap skulle behövas nästan hälften mera nybörjarplatser för att man skall kunna svara mot de framtida arbetskraftsbehoven.

Ett diskussionsmöte om resultaten från expertgruppsmötet hölls mellan ledningen för avdelningen för turism-, kosthålls- och ekonomibranschen och chefen för prognostiseringsprojektet 21.2.2005. Ledningen för utbildningsområdet fick vid mötet ta ställning till prognoserna som bearbetats enligt expertgruppens åsikter.

Som motargument till expertgruppens antagande om att behovet av servitörer minskar i och med att alkoholförsäljningen minskar på restaurangerna framfördes att pubarna inte kommer att minska, snarare tvärtom. Där behövs ett stort antal servitörer. Pubarna är en ypperlig plats för socialt umgänge. I och med att enpersonshushållen ökar i antal och människorna får mera ledig tid ökar också behovet av socialt umgänge.

Vid diskussionen konstaterades också att det från Sydösterbotten varje år kommer en grupp studerande till Vasa yrkesinstitut för att specialisera sig till restaurangkockar. Yrkesinstitutet på den egna orten har inga möjligheter att erbjuda kompetenshöjande utbildning för sina studerande, utan kan endast svara för grundundervisningen. Antalet nybörjarplatser konstaterades dock vara för stort både vid Vasa yrkesinstitut och Svenska yrkesinstitutet. Antalet nybörjare är inte tillräckligt; ett faktum som också resultatet av den gemensamma elevantagningen är ett tydligt bevis på.

Työelämāns rekrytointitarve ammattikorkeakoulutuksesta on 56 henkeä. Laskennalliseksi aloittajatarpeeksi saadaan 76 opiskelijaa. Ammattikorkeakouluilla on maakunnassamme 40 palvelualan aloituspaikkaa, mikä merkitsee 30 valmistuvaa vuosittain. Kaikki ovat Vaasan ammattikorkeakoulun aloituspaikkoja.

Ammattirakenne-ennusteiden valossa näyttäisi siis siltä, että maakuntamme ammattikorkealuihin tarvittaisiin lähes puolet lisää aloituspaikkoja, jotta tuleviin työvoimatarpeisiin voitaisiin vastata.

Keskustelutilaisuus matkailu-, ravitsemis- ja talousalan osaston johdon ja Ennakointihankkeen projektipäällikön kesken asiantuntijaryhmien kokouksen tuloksista pidettiin 21.2.2005. Koulutusalan johto sai ottaa tilaisuudessa kantaa asiantuntijaryhmän mielipiteiden muokkaamiin ennusteisiin.

Asiantuntijaryhmän olettamukseen, jonka mukaan alkoholin ravintolamyynnin vähentyessä tarjoilijoiden tarve vähenee, esitettiin vastaväittämä, että pubit eivät tule vähenemään, pikemminkin päinvastoin. Ne tarvitsevat suuren määrän tarjoilijoita. Pubit ovat erinomainen sosiaalisen kanssakäymisen paikka ja yhden hengen talouksien sekä ihmisten vapaa-ajan lisääntyessä tarve sosiaaliseen kanssakäymiseenkin lisääntyy.

Keskustelussa todettiin lisäksi, että Suupohjan rannikoseudulta tulee joka vuosi yksi opiskelijaryhmä Vaasan ammattiopistoon erikoistumaan ravintolakokeiksi. Sikäläisellä ammattiopistolla ei ole mahdollisuutta pätevöittää opiskelijoitaan, se voi vastata ainoastaan perusopetuksen antamisesta. Aloituspaikkamäärien todettiin kuitenkin olevan liian suuria sekä Vaasan ammattiopistossa että Svenska yrkesinstitutissa. Aloittajia ei saada tarpeeksi; seikka, minkä yhteishakutuloksetkin selvästi osoittavat.

3.6 Hälsovård och det sociala området samt skönhetsbranschen

Expertgruppen för vårdbranschen höll med trendprognosen om att behovet av arbetskraft kommer att öka inom sjukvårdsarbete, övrigt hälsovårdsarbete (inklusive skönhetsarbete) samt socialt arbete.

Däremot ansåg expertgruppen att läkarbehovet kommer att öka med betydligt mer än de fem procent som trendprognosen gav vid handen. Läkarbehovet uppskattades öka med cirka 20 procent. I landskapet Österbotten borde läkarna förutom att de är yrkeskunniga också vara tvåspråkiga och alltså behärska både finska och svenska.

Behovet av både sjukskötare och närvårdare ökar klart i och med att befolkningen blir allt äldre. Den tekniska utvecklingen torde inte minska behovet av mänsklig arbetskraft i nämnvärd grad inom vården. Däremot kommer tjänsterna att förskjutas från samhället till affärslivet i och med att kommunerna externaliserar sina tjänster.

Inom det sociala området krävs mycket mer resurser i synnerhet till den öppna vården. Droganvändningen och blandmissbruket ökar; antalet mentalvårdspatienter och familjer med många olika problem ökar. Inom barnomsorgen minskar behovet av arbetskraft något, men inom åldringsvården sker en klar ökning. Även inom socialsektorn förskjuts tjänsterna från samhället till affärslivet i och med externaliseringen, men det torde inte påverka behovet av arbetskraft inom det sociala området i nämnvärd grad.

Behovet av läkare ökar enligt expertgruppen med en femtedel till 700 läkare. Ökningen är i samma storleksklass också inom sjukvårdsarbete, där antalet förutspås öka till 2 500. Övrigt hälsovårdsarbete, som till 20 procent anses bestå av skönhetsarbete, prognostiseras öka med över 100 procent till drygt 1 000 personer, vilket skulle innebära ett ökat behov av närvårdare. Ökningsbehovet inom socialarbete prognostiseras till 5 procent. Antalet sysselsatta inom socialarbete skulle öka till 6 000 personer.

Inom hälsovård och det sociala området utbildas närvårdare vid Vasa yrkesinstitut och Svenska yrkesinstitutet, ungdoms- och fritidsledare utbildas inom den grundläggande yrkesutbildningen vid Fria kristliga folkhögskolan i Vasa och Svenska Österbottens folkakademi i Närpes. Vid Kristliga folkhögskolan i Nykarleby ges grundläggande yrkesutbildning inom

3.6 Sosiaali- ja terveydenhoitoala sekä kauneudenhoitoala

Hoitoalan asiantuntijaryhmä oli yhtä mieltä trendiennusteen kanssa mitä tulee sairaanhoitotyön, muun terveystyön (sisältää myös kauneudenhoitotyön) sekä sosiaalityön työvoimantarpeen kasvuun.

Sen sijaan lääkäreiden tarpeen kasvu koettiin asiantuntijaryhmässä selvästi trendiennusteessa ennakoitua 5 prosentin kasvua suuremmaksi. Lääkärien lisäystarpeeksi arvioitiin noin 20 prosenttia. Pohjanmaan maakunnassa lääkäreiden pitäisi ammattitaitonsa lisäksi olla kaksikielisiä; sekä suomi että ruotsi pitäisi hallita.

Sekä sairaanhoitajien että lähihoitajien tarve kasvaa selvästi väestön ikääntymisen myötä. Tekniikan kehitys ei vähentäne inhimillisen työn tarvetta hoitoalalla paljoakaan. Sen sijaan tapahtuu siirtymistä yhteiskunnallisista palveluista liike-elämän palveluihin kuntien ulkoistaessa palvelujaan.

Sosiaalipuolella vaaditaan erityisesti avohoitoon runsaasti lisää resursseja. Huumeidenkäyttö ja sekakäyttö lisääntyvät; mielenterveyspotilaiden ja moniongelmaisten perheiden määrä kasvaa. Lastenhoitopuolella työvoiman tarve vähenee jonkin verran, mutta vanhusten hoidon puolella se kasvaa selkeästi. Myös sosiaalisektorilla tapahtuu ulkoistamisesta johtuvaa siirtymistä yhteiskunnallisista palveluista liike-elämän palveluihin, mikä ei kuitenkaan vaikuttane paljoakaan sosiaalialan työvoimantarpeeseen.

Lääkärien tarve kasvaa siis asiantuntijaryhmän mukaan noin viidenneksellä, 700 lääkäriin. Kasvu on samansuuruista myös sairaanhoitotyössä, jossa määrän ennakoidaan kasvavan kahteen ja puoleen tuhatteen. Muun terveystyön, josta 20 prosenttia lasetaan olevan kauneudenhoitotyötä, ennakoidaan kasvavan yli 100 prosentilla, runsaaseen 1 000:en, mikä ennakoi etupäässä lähihoitajatarpeen kasvua. Sosiaalityön kasvutarpeeksi ennakoidaan 5 prosenttia. Työlistien määrä sosiaalityössä nousisi 6 000 henkeen.

Sosiaali- ja terveydenhoitoalan lähihoitajakoulutusta annetaan Vaasan ammattiopistossa ja Svenska yrkesinstitutissa, nuoriso- ja vapaa-ajan ohjaajakoulutusta ammatillisena peruskoulutuksena vaasalaisessa Fria kristliga folkhögskolanissa ja närpiöläisessä Svenska Österbottens folkakademissa, sekä lapsi- ja perhetyön ammatillista peruskoulutusopetusta uusikaarlepyyläisessä Kristliga folkhögskolanissa. Sai-

barn- och familjearbete. Sjukvårdsutbildning ges vid båda yrkeshögskolorna i landskapet, Vasa yrkeshögskola och Svenska yrkeshögskolan.

Undervisning inom skönhetsvård ges vid Vasa yrkesinstitut, Svenska yrkesinstitutet och yrkesskolan Optima samt Svenska yrkeshögskolan.

Frisörer och kosmetologer finns det enligt företagarna i skönhetsbranschen till och med för mycket av på arbetsmarknaden för tillfället och alla kan inte sysselsättas inom branschen. Å andra sidan anser företagarna att kosmetologutbildningen väl motsvarar de krav som ställs på arbetsmarknaden. Pensionsavgången i branschen är mycket stor (en fjärdedel av den sysselsatta arbetskraften), vilket ger en möjlighet att jämna ut det påstådda överutbudet.

Den största avgången inom yrkesgrupperna i vårdbranschen sker inom socialarbetet. Avgången inom socialarbetet är över 1 000 personer under de följande tio åren. Från sjukvårdsarbete avgår en tredjedel av de sysselsatta, ca 700 personer. I övrigt hälsovårdsarbete förutspås antalet sysselsatta öka lika mycket som avgången från arbetskraften beräknas vara. En fjärdedel av arbetskraften i vårdbranschen år 2000 förutspås gå i pension före år 2010, fram till 2015 är avgången mer än 40 procent. Då antalet sysselsatta dessutom förväntas öka med en femtedel är behovet av ny arbetskraft i branschen verkligen betydande.

Eftersom det prognostiserade behovet av läkare klart utökades, ändrades också motsvarighetsnycklarna mellan olika utbildningsnivåer: universitetsutbildningen (läkare) utökades med 5 procent och på motsvarande sätt minskades 3 procent från utbildningen på andra stadiet (närvårdare) och 2 procent från yrkeshögskoleutbildningen (sjukskötare).

Det prognostiserade rekryteringsbehovet från yrkesutbildning på andra stadiet är cirka 180 personer, vilket innebär att nybörjarbehovet i utbildningen är 320 studerande, när det i andra stadiets läroanstalter i landskapet finns bara drygt 200 nybörjarplatser inom vårdbranschen. Ungefär 120 utexaminerade beräknas komma till arbetsmarknadens förfogande. Arbetslivets utbildningsbehov är alltså en tredjedel större än antalet nybörjarplatser. Antalet förstahandssökande i den gemensamma ansökningen på våren 2004 var också klart större än antalet nybörjarplatser. Antalet studerande som antogs till utbildningen motsvarade däremot ganska bra antalet nybörjarplatser både inom skönhetsbranschen och inom social- och hälsovården.

raanhoidon opetusta annetaan molemmissa maakuntamme ammattikorkeakouluissa, Vaasan ammattikorkeakoulussa ja Svenska yrkeshögskolan' ssa.

Kauneudenhoitoalan opetusta antavat Vaasan ammattiotisto, Svenska yrkesinstitutet ja yrkesskolan Optima sekä Svenska yrkeshögskolan.

Partureita ja kosmetologeja on kauneudenhoitoalan yrittäjien mielestä jopa liikaa työmarkkinoilla tällä hetkellä eikä kaikille riitä alan työtä. Toisaalta kosmetologikoulutus vastaa yrittäjien mukaan hyvin työelämän vaatimuksia. Eläkepoistuma alalla on lähi vuosina varsin suurta (neljännes työllisestä työvoimasta), mikä antaa tilaisuuden väitetyt yllätyksen tasoittamiseen.

Hoitoalan ammattiryhmistä suurin poistuma Pohjanmaan maakunnassa tapahtuu sosiaalityöstä, josta poistuma on yli 1 000 henkeä seuraavan kymmenen vuoden aikana. Sairaanhoitotyöstä poistuu kolmannes työllisistä, noin 700 henkeä. Muussa terveystyössä työllisten määrän ennakoitaan kasvavan yhtä paljon kuin väkeä ennakoitaan poistuvan työvoimasta. Koko maassa ennakoitaan hoitoalan vuoden 2000 työllisestä työvoimasta neljänneksen siirtyvän eläkkeelle jo vuoteen 2010 mennessä, vuoteen 2015 mennessä selvästi yli 40 prosenttia. Kun lisäksi työllisten määrän ennakoitaan kasvavan viidenneksellä, on uuden työvoiman tarve alalla todella merkittävän suuri.

Koska ennakoitua lääkäritarvetta lisättiin reilusti, muutettiin myös vastaavuusavaimia eri koulutustasojen välillä: yliopistokoulutukseen (lääkärit) lisättiin 5 prosenttia, vastaavasti toisen asteen koulutuksesta (lähihoitajat) vähennettiin 3 prosenttia ja ammattikorkeakoulutuksesta (sairaanhoitajat) 2 prosenttia.

Työelämän ennakoitu rekrytointitarve toisen asteen ammatillisesta koulutuksesta on noin 180 henkeä, mikä merkitsee koulutuksen aloittajatarpeena 320 opiskelijaa, kun aloituspaikkoja maakuntamme toisen asteen oppilaitoksissa on hoitoalalla vain runsaat 200. Työmarkkinoiden käyttöön arvioidaan tulevan 120 tutkinnon suorittanutta. Työelämän koulutustarve on siis kolmanneksen suurempi kuin aloituspaikkojen lukumäärä. Myös ensisijaishakijoiden määrä oli kevään 2004 yhteishaussa selvästi aloituspaikkojen määrää suurempi. Koulutukseen valittujen määrä sen sijaan oli suunnilleen sama kuin aloituspaikkojen määrä sekä sosiaali- ja terveystalalla että kauneudenhoidossa.

I vårdbranschen är arbetslivets rekryteringsbehov från yrkeshögskoleutbildningen 90 personer. Konverterat till nybörjarbehov i utbildningen blir det 120 studerande. Inom vårdbranschen finns det i landskapet 200 yrkeshögskoleplatser för nybörjare och av dessa beräknas 145 sjukskötare komma ut på arbetsmarknaden. En tredjedel av de utexaminerade inom hälsovården och det sociala området i landskapets två yrkeshögskolor placerar sig någon annanstans i Finland eller utomlands, vilket motsvarar exakt den mängd som blir över av landskapets eget kalkylerade arbetskraftsbehov.

Chefen för prognostiseringsprojektet och ledningen för utbildningen inom hälsovård och det sociala området samt skönhetsbranschen samlades 8.3.2005 för att diskutera resultaten av expertgruppens möten. Ledningen för utbildningsområdet fick då ta ställning till de prognoser som expertgruppen hade bearbetat.

Under diskussionen konstaterades att fördelningen mellan hälsovård och det sociala området är oklar inom den grundläggande yrkesutbildningen. Indelningen måste göras klarare. Sysselsättningsläget är bra för dem som utbildas till närvårdare med inriktning på sjukvård och omsorg eller äldre- och handikappomsorg. Också de som har specialiserat sig på mun- och tandvård sysselsätts bra. Utsikterna är däremot sämre för dem som har inriktat sig på vård och fostran av barn och unga. Inom det här området märks det redan att åldersklasserna har blivit mindre.

Enligt representanterna för skönhetsbranschen ökar efterfrågan på tjänster i branschen hela tiden. Folk kommer att fästa allt mer uppmärksamhet på sitt utseende i framtiden. Kosmetologerna vill dessutom ofta fortsätta sina studier, vilket inte gäller för frisörer. Ofta slukas studerande inom skönhetsbranschen av arbetslivet innan de är klara med studierna, vilket innebär att deras examen skjuts upp eller inte avläggs överhuvudtaget.

Allmänt konstaterades att nivån på de sökande har sjunkit under de senaste åren. Kunskaperna i matematik och förmågan att räkna i huvudet är mycket bristfällig bland de unga i dag och olika typer av läs- och skrivsvårigheter har ökat: de unga har ofta svårt att förstå främmande ord och till och med stavelser och vokaler vållar problem.

Työelämän rekryointitarve hoitoalan ammattikorkeakoulutuksesta on 90 henkilöä. Muutettuna koulutuksen aloittajatarpeeksi se tekee 120 opiskelijaa. Hoitoalan aloituspaikkoja maakuntamme ammattikorkeakoulutuksessa on 200, mistä työmarkkinoille ennakoidaan tulevan 145 sairaanhoitajaa. Kolmannes sosiaali- ja terveystieteiden tutkinnon maakunnan kahdessa ammattikorkeakoulussa suorittaneista sijoittuu muualle Suomeen tai ulkomaille, mikä vastaa juuri sitä määrää, joka jää laskelmien mukaisen maakunnan työelämän oman tarpeen yli.

Keskustelutilaisuus sosiaali- ja terveys- sekä kauneudenhoitoalan osaston johdon ja Ennakointihankkeen projektipäällikön kesken asiantuntijaryhmien kokouksen tuloksista pidettiin 8.3.2005. Koulutusalan johto sai ottaa tilaisuudessa kantaa asiantuntijaryhmän muokkaamiin ennusteisiin.

Keskustelussa todettiin terveys- ja sosiaalipuolen jaon olevan epäselvä ammatillisessa peruskoulutuksessa. Sitä pitää selkeyttää. Lähihoitajiksi valmistuvat työllistyvät hyvin sairaanhoidon ja huolenpidon perustutkinnosta sekä vanhusten- ja vammaishuollon perustutkinnosta. Myös suu- ja hammashoitoon erikoistuneet työllistyvät hyvin. Sen sijaan lasten ja nuorten hoitoon erikoistuvien työllistymisnäköymät ovat heikkomat. Ikäluokkien pieneneminen alkaa jo tuntua sillä alueella.

Kauneudenhoitoalan edustajien mukaan palveluiden kysyntä alalla vain lisääntyy. Ihmiset kiinnostuvat ulkonäkönsä yhä enemmän huomiota tulevaisuudessa. Kosmetologit haluavat usein myös jatko-opintoihin, mitä sen sijaan parturit eivät halua. Usein kauneudenhoitoalan opiskelijat lähtevät töihin kesken opiskelun, jolloin tutkinnon suoritus lykkääntyy tai jää kokonaan.

Yleisesti todettiin hakijoiden tason alentuneen viime vuosina. Matemaattiset taidot mukaan lukien päässä laskutaito on nykyään hyvin puutteellinen, eriasteiset lukihäiriöt ovat lisääntyneet: vieraita sanoja on usein vaikea ymmärtää ja jopa tavujen ja vokaaleiden kanssa voi olla vaikeuksia.

3.7 Kulturbranschen

Kulturexpertgruppen ändrade inte trendprognosen över antalet sysselsatta inom något av kulturens delområden. Gruppen tog inte ställning till undervisningsarbetet eftersom majoriteten av dem som söker till undervisningsbranschen bör ha en högre högskoleexamen.

Antalet sysselsatta inom grafiskt arbete minskade redan i början av 1990-talet med en tredjedel. Sättarnas och tryckarnas arbete minskade i tryckerierna till en bråkdel av det tidigare då datatekniken tog över allt fler arbetsuppgifter. Från uppgifter inom den grafiska industrin har arbetskraft gått över till multimedieuppgifter. Antalet sysselsatta har nu stabiliserat sig till kring 400 och prognostiseras stanna på den nivån under de närmaste åren.

Den yrkesgrupp som sysselsätter mest arbetar med kommunikation, d.v.s. mediearbete (redaktörer, ljudtekniker, kameramän osv.). I trendprognosen uppskattas att de 400 sysselsatta inom mediearbetet kommer att utökas med 10 procent under detta årtionde. Betydelsen av intern och extern kommunikation prognostiseras öka ytterligare såväl inom företagsverksamhet som inom den offentliga sektorn. Samtidigt kommer det allt fler nya medier. Målet i landskapet Österbotten är att utvecklas till centrum för mediebranschen i Finland. Förutsättningen för att detta mål skall uppfyllas är att det i fortsättningen finns utbildningsmöjligheter inom mediebranschen på alla utbildningsnivåer.

Det finländska hantverket pressas kontinuerligt av billig import. Ändå vill många människor ha inhemskt hantverk – ofta från det egna landskapet – och är beredda att betala mer för det. Österbottniskt hantverk värdesätts både nationellt och internationellt. Antalet personer som arbetar inom konsten (bl.a. bildkonstnärer, reklamteknare, författare, skådespelare) förväntas bibehållas ungefär vid nuvarande tvåhundra. I och med att folk får mer fritid förväntas efterfrågan på kulturtjänster öka.

Avgången inom kulturbranschen prognostiseras bli en dryg fjärdedel av antalet sysselsatta år 2000, d.v.s. cirka 200 personer. Den äldsta arbetskraften finns inom konstarbete och där kommer avgången enligt prognoserna att bli över 40 procent under detta årtionde.

3.7 Kulttuuriala

Kulttuurin asiantuntijaryhmä ei muuttanut trendienusteen ennakoimia työllisten määriä millään kulttuurialan osa-alueella. Opetustyöhön ryhmä ei ottanut kantaa, koska valtaosalta opetuslalle pyrkivistä vaaditaan ylempi korkeakoulututkinto.

Graafisen työn työllisten määrää supistui jo 1990-luvun alussa kolmanneksella. Latojien ja painajien työ väheni painotaloissa murto-osaan entisestään tietotekniikan vallatessa yhä uusia työtehtäviä. Graafisen teollisuuden tehtävistä on työvoimaa siirtynyt multimedian tehtäviin. Alan työntekijämäärä on nyt vakiintunut neljänsadan työllisen tasolle, jolla sen ennakoidaan pysyvän lähivuosien ajan.

Työllistäjänä suurin ammattiryhmä on viestintä- eli mediatyö (toimittajat, äänittäjät, kameramiehet jne.). Trendiennusteessa arvioidaan viestintätyön 400 työlliseen tulevan noin 10 prosentin kasvua tällä vuosikymmenellä. Sisäisen ja ulkoisen viestinnän merkityksen ennakoidaan kasvavan edelleen niin yritystoiminnassa kuin julkisella sektorillakin. Samalla erilaiset viestintäkanavat lisääntyvät edelleen. Pohjanmaan maakunnan tavoite on kehittyä media-alan keskuksiksi Suomessa. Toteutuakseen tämä tavoite edellyttää jatkossakin media-alan koulutusmahdollisuutta jokaisella koulutustasolla.

Suomalainen käsityötaito kokonaisuudessaan on jatkuvassa halpatuonnin puristuksessa. Kuitenkin moni haluaa kotimaista - usein kotimaakunnassa valmistettua - ja on valmis maksamaan siitä enemmän. Pohjalainen käsityötaito on arvostettua niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Taidetyötä tekevien (mm. kuvataiteilijat, mainospiirtäjät, kirjailijat, näyttelijät) määrän odotetaan tällä vuosikymmenellä pysyvän suunnilleen ennallaan, parissa sadassa. Vapaa-ajan lisääntymisen odotetaan vaikuttavan kulttuuripalvelujen kysyntää lisäävästi.

Koko kulttuurialan työvoimapoistumaksi ennakoidaan runsas neljännes vuoden 2000 työllisten määrästä, siis noin 200 henkeä. Iäkkäintä väki on taide-työssä, josta poistumaksi tällä vuosikymmenellä ennakoidaan yli 40 prosenttia.

Ammattien ja koulutuksen vastaavuusavaimet kulttuurialan asiantuntijaryhmä piti entisellään.

Expertgruppen för kulturbranschen bibehöll motsvarighetsnycklarna mellan yrke och utbildning oförändrade.

Arbetslivets rekryteringsbehov från den grundläggande yrkesutbildningen inom kulturbranschen prognostiserar vara 30 utexaminerade. Konverterat till nybörjarbehov i utbildningen blir det närmare 60 studerande. På andra stadiet finns nästan 100 nybörjarplatser, av vilka drygt 50 utexaminerade beräknas komma till arbetslivets förfogande.

I den gemensamma ansökningen på våren 2004 fanns det nästan hälften mer förstahandssökande än nybörjarplatser. Största delen av förstahandssökandena sökte till mediebranschen. Till utbildningen inom kulturbranschen antogs nästan lika många elever som det fanns nybörjarplatser.

Arbetslivets rekryteringsbehov från yrkeshögskoleutbildningen inom kulturbranschen är 20 personer, vilket konverterat till nybörjarbehov blir närmare 30 studerande. Det fanns 60 nybörjarplatser i yrkeshögskolorna i landskapet och knappa 30 utexaminerade beräknas komma till arbetsmarknadens förfogande.

Grundläggande yrkesutbildning inom kulturbranschen ges vid Svenska yrkesinstitutets enheter på olika håll i landskapet, vid Vasa yrkesinstitut (medieassistentutbildning) och hantverksskolan Optima i Terjärv. Högskoleutbildning inom kulturbranschen ges vid Svenska yrkeshögskolans enheter i landskapet. Mycket av den svenskspråkiga utbildningen inom kulturbranschen har nationellt koncentrerats till dessa enheter.

Ledningen vid avdelningen för kulturbranschen vid Vasa yrkesinstitut och chefen för prognostiseringsprojektet träffades den 15.2.2005 för att diskutera resultaten av expertgruppsarbetet. Diskussionen begränsade sig till att behandla mediebranschen eftersom yrkesinstitutets kulturavdelning erbjuder utbildning enbart inom den delen av kulturområdet. Vid avdelningen för teknik och kommunikation utbildas artesaner inom textilbranschen medan all övrig grundläggande yrkesutbildning i landskapet ges på svenska vid Svenska yrkesinstitutet.

Under diskussionen betonade ledningen för utbildningsområdet att mediebranschen är så ny att det inte finns gamla arbetsplatser i branschen. Medelåldern bland de anställda är klart lägre än i andra branscher. Avgången är alltså liten under detta och nästa årtionde.

Työelämän rekryointitarpeeksi kulttuurialan ammatillisesta peruskoulutuksesta ennakoidaan 30 tutkinnon suorittanutta. Muutettuna koulutuksen aloittajatarpeeksi se merkitsee lähes 60 opiskelijaa. Aloituspaikkoja on toisella asteella lähes 100, josta ennakoidaan työmarkkinoiden käyttöön tulevan runsaat 50 tutkinnon suorittanutta.

Ensisijaishakijoita oli kevään 2004 yhteishaussa lähes puolet enemmän kuin aloituspaikkoja. Ensisijaishakijoiden määrässä korostui media-ala, jolle valtaosa hakijoista oli suuntautumassa. Kulttuurialan koulutukseen valittiin lähes sama määrä oppilaita kuin aloituspaikkojakin oli.

Työelämän rekryointitarve kulttuurialan ammattikorkeakoulutuksesta on 20 henkilöä, mikä muutettuna aloittajatarpeeksi tekee lähes 30 opiskelijaa. Aloituspaikkoja maakuntamme ammattikorkeakouluissa on 60, josta arvioidaan tulevan työmarkkinoiden käyttöön vajaat 30 tutkinnon suorittanutta.

Kulttuurialan ammatillista peruskoulutusta annetaan maakuntamme ammatillisista oppilaitoksista Svenska yrkesinstitutetin yksiköissä eri puolilla maakuntaa, Vaasan ammattiopistossa (media-assistenttikoulutus) ja hantverksskolan Optimassa Teerijärvellä. Kulttuurialan korkeakoulutusta annetaan Svenska yrkeshögskolanin yksiköissä ympäri maakuntaa. Näihin yksikköihin on valtakunnallisesti keskitetty paljon ruotsinkielistä kulttuurialan koulutusta.

Vaasan ammattiopiston kulttuurialan osaston johdon ja Ennakointihankkeen projektipäällikön kesken pidettiin 15.2.2005 keskustelutilaisuus, jossa käsiteltiin asiantuntijatyhmätyöskentelyn tuloksia. Keskustelu rajoittui käsittelemään media-alaa, sillä ammattiopiston kulttuurialan osasto tarjoaa koulutusta ainoastaan sillä kulttuurin osa-alueella. Tekniikan ja liikenteen osastolla annetaan tekstiilialan artesaanikoulutusta, kun taas kaikki muu maakunnassamme annettava ammatillinen peruskoulutus on Svenska yrkesinstitutin antamaa ruotsinkielistä koulutusta.

Keskustelussa koulutusalan johto korosti media alan olevan niin nuorta, että alalla ei ole vielä vanhoja työpaikkoja. Työntekijöiden keski-ikä on huomattavasti alle muiden alojen. Poistuma on siis hyvin vähäistä vielä tällä ja ensi vuosikymmenellä.

Majoritet av lärarna inom mediebranschen är professionella och har lång erfarenhet av arbetslivet inom olika branscher. När utbildningen startade år 1999 var man på novisnivå. Nu har man mer erfarenhet och nivån är därmed en helt annan. Medieutbildningen vid Vasa yrkesinstitut har också rönt erkännande utifrån.

Under diskussionen betonades också att underhållningsindustrin inte behöver vara storskalig. Men också för en liten utbildning behöver man kunniga och utbildade människor. Det är svårt att locka sådana från övriga håll i landet till Vasa och Österbotten, vilket betyder att en egen utbildning är ett livsvillkor för utvecklingen av mediebranschen i landskapet.

3.8 Arbete inom skydds- och säkerhetsbranschen

Behovet av säkerhet kom starkt fram, som något av en megatrend, på nästan alla expertgruppsmöten. Någon egen expertgrupp för skyddsbranschen bildades inte, utan behovet av arbetskraft och utbildning kom fram i expertgrupperna för de övriga branscherna. Behovet av väktare uppskattades öka bl.a. på flygplatser, i skolor, på sjukhus och restauranger i och med att säkerhetsriskerna ökar. Det ansågs finnas ett klart behov av grundläggande yrkesutbildning inom bevakningsbranschen i landskapet Österbotten.

Trendprognosen gällande arbetskraftsbehov inom skyddsbranschen utökades med 100 personer. Enligt trendprognosen är behovet av skyddsarbete inom affärslivet 200 personer medan man i landskapet anser att behovet är en tredjedel större, ca 300 personer. Ökningen beräknas komma nästan enbart inom sektorn tjänster för affärslivet då många privata vaktbolag bildas.

Som helhet skulle yrkesgruppen inom skyddsarbete enligt den nya prognosen bibehållas på nuvarande nivå, ca 1 300 sysselsatta, medan trendprognosen visade på en minskning med hundra personer. Största delen av arbetskraften inom skyddsarbete är i dag poliser, som ju arbetar inom samhällsservice.

Avgången inom skyddsbranschen har under det här årtiondet beräknats vara en knapp femtedel av antalet sysselsatta år 2000. Arbetskraften är alltså relativt ung jämfört med många andra branscher. I hela landet uppskattas avgången bli en dryg fjärdedel. Yrkena inom säkerhetsbranschen har ofta en av-

Media-alan osett av valtaosa on ammattilaisia, joilla on paljon aikaisempaa työelämän kokemusta eri aloilta. Koulutus polkaistiin käyntiin vuonna 1999, jolloin aloitettiin täysin noviisitasosta. Nyt on kokemuksen kautta päästy aivan toiselle tasolle ja koulutusalan opetus Vaasan ammattiopistossa on saanut ulkopuolistakin tunnustusta.

Keskustelussa korostettiin lisäksi, että viihdeteollisuuden ei tarvitse olla suurta. Pientäkin koulutusta varten tarvitaan kuitenkin koulutettuja osaajia. Muualta Suomesta heitä on vaikea houkutella Vaasaan ja Pohjanmaalle, minkä vuoksi oma koulutus on maakunnan media-alan kehitykselle elinehto.

3.8 Suojelu- eli turvallisuusyö

Turvallisuuden tarve tuli voimakkaasti, jopa megatrendinomaisesti, esille lähes kaikissa asiantuntijaryhmäkokouksissa. Erityistä asiantuntijaryhmää ei suojelualalle muodostettu, vaan suojelualan työvoima- ja koulutustarpeet tulivat esiin muiden koulutusalojen asiantuntijakokouksissa. Vartijoiden tarpeen arvioitiin lisääntyvän mm. lentokentillä, kouluissa sairaaloissa ja ravintoloissa turvallisuusriskien kasvaessa. Vartiointialalla katsottiin olevan selkeä tarve ammatilliselle peruskoulutukselle Pohjanmaan maakunnassa.

Suojelutyön työvoimantarve-ennustetta nostettiinkin 100 hengellä trendiennusteen mukaisesta ennusteesta. Kun trendiennusteesta turvallisuusyön työvoimatarpeeksi liike-elämän palveluissa ennakoitiin noin 200 henkeä, on maakunnan oma näkemys turvallisuusyön tarpeesta kolmanneksen suurempi, noin 300 henkeä. Kasvun arvioidaan sijoittuvan miltei kokonaisuudessaan liike-elämän palvelujen toimialalle, jonne syntyy suuri määrä yksityisiä vartiointiliikkeitä.

Kokonaisuudessaan suojelutyön ammattiryhmä pysyi uuden ennusteen mukaan ennallaan, noin 1 300 työllisessä, kun trendiennuste povasi noin sadan työllisen laskua alalle. Suurin osa suojelualan työvoimasta tänä päivänä on poliiseja, jotka sijoittuvat yhteiskunnallisten palvelujen toimialalle.

Suojelualan työvoimapoistuma on tämän vuosikymmenen aikana ennakoitu vajaan viidesosaksi vuoden 2000 työllisten määrästä. Työvoima on siis moneen muuhun alaan verrattuna suhteellisen nuorta.

gångs- eller pensionsålder som är lägre än åldern för den allmänna ålderspensionen.

Någon skild expertgrupp bildades alltså inte för skyddsbranschen, utan branschens behov av arbetskraft och utbildning behandlades på de andra expertgruppernas möten. Expertgrupperna ansåg att inga ändringar skulle göras i motsvarighetsnycklarna mellan yrke och utbildning för skyddsbranschen.

Arbetslivets rekryteringsbehov från den grundläggande utbildningen inom skydds- eller säkerhetsbranschen är 10 utexaminerade. Behovet fördubblades i jämförelse med uppskattningen i trendprognosen. Konverterat till behov av nybörjare i utbildningen innebär det 18 nya studerande. Den mängden skulle räcka väl till för att bilda en utbildningsgrupp i någon av yrkesläroanstalterna i landskapet.

Från yrkeshögskoleutbildningen inom säkerhetsbranschen har arbetslivet ett rekryteringsbehov om knappt 10 utexaminerade. Konverterat till nybörjarbehov i utbildningen blir det 11 studerande. Jämfört med trendprognosen fördubblades arbetslivets rekryteringsbehov också från yrkeshögskoleutbildningen. I vårt landskap finns ingen yrkesutbildning inom skyddsbranschen på någon utbildningsnivå.

3.9 Övriga yrkesläroanstalter och sammanfattning

Resultaten av expertgruppernas arbete presenterades för Svenska yrkesinstitutets direktion 19.4.2005. För Vasa yrkeshögskolas direktion presenterades resultaten 25.2.2005.

Diskussionerna i expertgrupperna ledde i det stora hela endast till små förändringar i trendprognoserna. Inom vissa yrkesgrupper gjordes förändringar i fördelningen mellan utförande arbete och ledar-/sakkunnignivån, vilket innebar att proportionen mellan grundläggande yrkesutbildning och högskoleutbildning ändrades.

En granskning av antalet nybörjarplatser i yrkesutbildningen i hela landskapet visar att alla utbildningsområdenas sammanlagda antal nybörjarplatser på andra stadiet stämmer bra överens med arbetslivets utbildningsbehov i det egna landskapet. Däremot finns det inom yrkeshögskoleutbildningen fler nybörjarplatser än vad som behövs för ungdomsåldersklasserna i landskapet, men utbildningsstrukturerna

Koko maassa poistumaksi arvioidaan runsas neljännes. Turvallisuusalan ammateissa on usein yleistä vanhuuseläkeikää alhaisempi eroamis- tai eläkeikä.

Erityistä suojelualan asiantuntijaryhmää ei siis muodostettu, vaan alan työvoima- ja koulutustarpeita käsiteltiin muiden asiantuntijaryhmien kokouksissa. Asiantuntijaryhmien kanta oli, että alan ammattikoulutusavaimin ei tehdä muutoksia.

Työelämän rekrytointitarve suojele- eli turvallisuusalan ammatillisesta peruskoulutuksesta on 10 tutkinnon suorittanutta. Trendiennusteeseen verrattuna tarve kaksinkertaistui. Muutettuna koulutuksen aloittajatarpeeksi se merkitsee 18 aloittavaa opiskelijaa. Tämä määrään riittäisi hyvin yhden koulutusryhmän muodostamiseen johonkin Pohjanmaan maakunnan ammatilliseen oppilaitokseen.

Turvallisuusalan ammattikorkeakoulutuksesta työelämän rekrytointitarve on vajaa 10 tutkinnon suorittanutta. Muutettuna koulutuksen aloittajatarpeeksi se tekee 11 opiskelijaa. Trendiennusteeseen verrattuna työelämän rekrytointitarve kaksinkertaistui myös ammattikorkeakoulutuksesta. Maakunnassamme ei ole suojelualan ammatillista koulutusta millään koulutustasolla.

3.9 Muut ammatilliset oppilaitokset sekä yhteenveto

Työelämän asiantuntijaryhmien työn tuloksia esiteltiin Svenska yrkesinstitutin johtoryhmälle 19.4.2005. Vaasan ammattikorkeakoulun johtoryhmälle tuloksia esiteltiin 25.2.2005.

Asiantuntijaryhmäkeskustelut aiheuttivat kokonaisuudessaan varsin pieniä muutoksia trendiennusteisiin. Joidenkin ammattiryhmien sisällä muutos tapahtui suorittavan työn ja johto-, asiantuntijataso välillä, jolloin suhde ammatillisen peruskoulutuksen ja korkeakoulutuksen välillä muuttui.

Tarkasteltaessa ammatillisen koulutuksen aloituspaikkamäärää koko maakunnassa näyttää kaikkien koulutusalojen yhteinen aloituspaikkamäärä pelkätään oman maakunnan työelämän koulutustarpeeseen nähden olevan hyvin kohdallaan toisen asteen koulutuksessa. Sen sijaan ammattikorkeakoulutuksessa aloituspaikkoja on oman maakunnan nuorisoiäläluokkiin suhteutettuna yli tarpeen, mutta koulutusrakenne ovat syntyneet ennen nykyistä maakuntajakoa

har kommit till före den nuvarande landskapsindelningen och dessutom betjänar den svenskspråkiga utbildningen delvis alla svenskspråkiga områden i landet. (Bilagorna 3 och 4).

4. Arbetslöshetens inverkan på det uppskattade utbildningsbehovet

De arbetslösa utgör en betydande arbetskraftsreserv, som det är skäl att beakta när man uppskattar utbildningsbehoven. En del av de arbetslösa har visserligen en föråldrad eller bristfällig yrkeskunskap, som inte motsvarar de krav som ställs på arbetsmarknaden i dag och som därför behöver uppdateras t.ex. genom fortbildning.

Alla arbetslösa kan naturligtvis inte ens genom utbildning bli konkurrenskraftiga på arbetsmarknaden. Bland de arbetslösa finns många som av hälsoskäl eller av andra motsvarande orsaker inte klarar av nutidens hektiska arbetsliv.

Undersökningar visar att sannolikheten för att en person som har varit arbetslös i mindre än ett år skall få ett långvarigt arbete är dubbelt större än för en person som har varit arbetslös i mer än tre år. En utbildning på minst tre år efter den grundläggande utbildningen förbättrar sannolikheten för sysselsättning med 50 %.

Faktorer som ofta försvårar möjligheterna till sysselsättning för en arbetslös är att arbetslösheten är långvarig, den arbetslöse saknar grundutbildning eller har kommit upp i en högre ålder. Utbildningsstyrelsen har i sina beräkningar (Koulu ja työvoiman kysyntä 2015) begränsat den grupp arbetslösa arbetsökande som påverkar beräkningarna av utbildningsbehov för unga. Från arbetskraftsutbudet bland de arbetslösa har man uteslutit: 1) de arbetslösa som inte har någon yrkesutbildning och som har en sammanhängande arbetslöshetsperiod på mer än ett år. 2) De yrkesutbildade arbetslösa som har en sammanhängande arbetslöshetsperiod på mer än tre år. För enkelhetens skull är antagandet här att grupperna 1 och 2 är lika stora år 2015 som år 2005.

Enligt den statistik som uppdaterats 19.5.2005 hörde i landskapet Österbotten 450 personer till grupp 1) och 130 personer till grupp 2). Dessutom har man räknat avgången inom den arbetslösa arbetskraften

ja lisäksi ruotsinkielinen koulutus palvelee osin koko maan ruotsinkielisiä alueita. (Liitteet 3 ja 4).

4. Työttömyyden vaikutus koulutustarvearvioihin

Työttömistä koostuu huomattava työvoimareservi, joka on aiheellista huomioida koulutustarpeita arvioitaessa. Osalla työttömiä on tosin vanhentunut tai puutteellinen ammattitaito, joka ei vastaa tämän päivän työelämän vaatimuksia ja jota sen vuoksi joutuu päivittämään esimerkiksi täydennyskoulutuksella.

Kaikkia työttömiä ei luonnollisestikaan saada edes koulutuksen avulla kilpailukykyisiksi työmarkkinoilla. Työttömien joukossa on paljon sellaisia, jotka terveydellisistä tai muista vastaavista syistä eivät pärjää nykypäivän kiireisessä työelämässä.

Tutkimusten mukaan alle vuoden työttömänä olleen työllistyminen pitkäaikaiseen työsuhteeseen on yli kaksi kertaa todennäköisempää kuin yli kolme vuotta työttömänä olleen. Perusasteen jälkeinen, vähintään kolmen vuoden koulutus parantaa työllistymisen todennäköisyyttä 50 %:a.

Tekijöitä, jotka usein vaikeuttavat työttömän työllistymismahdollisuuksia ovat työttömyyden pitkäkestoisuus, työttömältä puuttuva pohjakoulutus tai työttömän korkea ikä. Opetushallitus on laskelmissaan (Koulu ja työvoiman kysyntä 2015) rajannut nuorten koulutustarvelaskelmiin vaikuttavaa työttömien työnhakijoiden joukkoa siten, että työttömien työvoimatarjonnasta on jätetty pois: 1) ne ammatillista koulutusta vailla olevat työttömät, joiden työttömyys on kestänyt yhdenjaksoisesti yli vuoden. 2) ne ammatillisen tutkinnon suorittaneet työttömät, joiden työttömyys on kestänyt yhdenjaksoisesti yli kolme vuotta. Tässä oletetaan yksinkertaistuksen vuoksi, että ryhmät 1 ja 2 ovat samansuuruisia vuonna 2015 kuin vuonna 2005.

Ryhmään 1) kuului Pohjanmaan maakunnassa 19.5.2005 päivitetyn tilaston mukaan 450 henkilöä, ryhmään 2) 130 henkilöä. Lisäksi on laskettu työttömän työvoiman poistuma ja vähennetty se työttömien kokonaismäärästä. Näin on saatu se työttömän työvoiman määrä, jonka voidaan opetushallituksen arvion mukaan katsoa vaikuttavan nuorten koulutustarjontaan.

och subtraherat den från det totala antalet arbetslösa. På detta sätt har man kommit fram till det antal arbetslösa som enligt utbildningsstyrelsens uppskattning kan anses påverka utbildningsutbudet för de unga.

Avgången bland de arbetslösa beräknas på samma sätt som avgången bland den sysselsatta befolkningen. I slutet av mars 2005 fanns det i landskapet Österbotten 2 500 över 50-åriga arbetslösa. År 2015 är de alla över 60 år och de flesta av dem kan antas vara pensionerade. Om man antar att 80 procent av denna grupp går i pension före år 2015, blir antalet som går i pension 2 000. I Österbotten fanns det sammanlagt 4 900 arbetslösa arbetssökande i mars år 2005. (Arbetsförmedlingsstatistiken, lägesrapport 31.3.2005, Österbottens TE-central).

De ovan nämnda tre grupperna bildar alltså den del av de arbetslösa som inte anses påverka utbildningsutbudet för unga. Summan av antalet personer i dessa grupper är 2 580 arbetslösa. Det är ungefär hälften av det totala antalet arbetslösa i landskapet. Utbildningsstyrelsen har i sina riksomfattande beräkningar kommit till en lika stor andel arbetslösa arbetssökande som inte påverkar utbildningsutbudet för unga. (Koulu ja työvoiman kysyntä 2015). Detta innebär samtidigt att hälften av de arbetslösa påverkar uppskattningen av nybörjarbehovet i yrkesutbildningen

En granskning yrkesgruppsvis visar att andelen arbetslös arbetskraft blir lägst inom byggnadsarbete, trafikarbete samt lant- och skogsbruksarbete. De högsta andelarna har vårdarbete samt undervisnings- och kulturarbete; sådana yrkesgrupper, där examen är en förutsättning för att man skall få arbete. Situationen är densamma både på riksplan och i landskapet Österbotten. Dessutom blir utbudet av arbetslös arbetskraft i Österbotten lågt även i yrkesgrupperna inom säljarbete. Andelen arbetslösa som är över 50 år är stor i denna yrkesgrupp; liksom också andelen långtidsarbetslösa av alla arbetslösa arbetssökande i denna yrkesgrupp.

Poistuma työttömistä lasketaan samalla tavalla kuin työllisestäkin väestöstä. Pohjanmaan maakunnassa oli maaliskuun 2005 lopussa yli 50-vuotiaita työttömiä 2500. He kaikki ovat yli 60-vuotiaita vuonna 2015, jolloin valtaosan heistä voidaan olettaa olevan eläkkeellä. Jos oletetaan 80 prosentin tästä ryhmästä siirtyvän eläkkeelle vuoteen 2015 mennessä, saadaan eläkkeelle siirtyvien määräksi 2000. Työttömiä työnhakijoita oli Pohjanmaan maakunnassa maaliskuussa 2005 kaiken kaikkiaan 4900. (Työnvälitystilasto, tilannekatsaus 31.3.2005, Pohjanmaan TE-keskus)

Edellisissä kappaleissa mainitut kolme ryhmää siis muodostavat sen osan työttömistä, jolla ei katsota olevan vaikutusta nuorten koulutustarjontaan. Niiden summa on yhteenlaskettuna 2580 työtöntä. Se on noin puolet maakunnan työttömien kokonaismäärästä. Opetushallitus on päätenyt valtakunnallisissa laskelmissaan yhtä suureen koulutustarjontaan vaikutusta vailla olevaan työttömien työnhakijoiden osuuteen. (Koulu ja työvoiman kysyntä 2015). Tämähän tarkoittaa myös sitä, että puolet työttömistä vaikuttaa ammatillisen koulutuksen aloittajatarpeen arviointiin.

Ammattiryhmittäin tarkasteltuna rakennustyössä, liikennetyössä sekä maa- ja metsätaloustyössä työttömän työvoiman tarjonnan osuus jää alhaisimmaksi. Korkeimmat osuudet ovat hoitotyössä sekä opetus- ja kulttuurityössä; ammattiryhmissä, joissa tutkinto on työpaikan saamisen edellytys. Tilanne on sama niin valtakunnallisesti kuin Pohjanmaan maakunnankin osalta. Lisäksi Pohjanmaan maakunnassa jää työttömän työvoiman tarjonta alhaiseksi myyntityön ammattiryhmässä. Yli 50-vuotiaiden työttömien osuus on ammattiryhmässä suuri; samoin pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista ammattiryhmän työttömistä työnhakijoista.

Avgången / Poistuma 2005-2015

Saknar yrkesutbildning, arbetslös mer än ett år /

Vailla ammattikoulutusta, ylivuoden työttömänä

Yrkesutbildad, arbetslös mer än tre år / Ammattikoulutetut, yli 3 vuotta työttömänä

Arbetslöshetens inverkan, sammanlagt / Työttömyyden vaikutus, yhteensä

2000 pers/henk

450

130

2580

Tabell 5. Arbetslöshetens inverkan på utbildningsutbudet för unga

Taulukko 5. Työttömyyden vaikutus nuorten koulutustarjontaan

Källförteckning / Lähdeluettelo:

Opetushallitus (1999). Ammatillinen koulutus 2010. Työvoiman tarve vuonna 2010 ja ammatillisen koulutuksen mitoitus. Hakapaino Oy. Helsinki.

Opetushallitus (2002). Koulutusopas peruskoulutuksen jälkeiseen koulutukseen 2004. Kirjapaino Oy Westpoint, Rauma.

Opetushallitus (2004). Koulutus ja työvoiman kysyntä 2015. Hakapaino Oy. Helsinki.

Utbildningsstyrelsen (2004). Utbildning efter grundskolan 2004. Westpoint Oy, Rauma.

Opetusministeriö (2002). Parlamentaarisen aikuiskoulutustyöryhmän mietintö. Opetusministeriön työryhmien muistioita 3:2002.

Kauppinen Pekka (2002). Ammatillisen peruskoulutuksen ennakointi. Loppuraportti. Oy Keab-paper Ab. Vaasa.

Kauppinen Pekka (2003). Ammatillisen aikuiskoulutuksen tarpeiden ennakointi. Loppuraportti. Oy Keab-paper Ab. Vaasa.

Kauppinen Pekka (2004). Ammattikorkeakoulutuksen ennakointi. Loppuraportti. Ykkös-Offset Oy. Vaasa.

Työnvälitystilasto, tilannekatsaus 31.3.2005, Pohjanmaan TE-keskus

Tilastokeskus. Väestö-ennusteet, oppilaitostilastot.

Tilastokeskus. Työssäkäyntiennakko 2003

Työministeriö (1999). Työvoima 2017, Työllisyys ja hyvinvointi uuden vuosituhannen alkaessa. ESR-hanke, loppuraportti. Hakapaino Oy. Helsinki.

Työministeriö (2002). Työvoima 2020, Työllisyys uuden vuosituhannen alussa. Väliraportti. Hakapaino Oy. Helsinki.

Työministeriö (2003). Työvoima 2020, Osaamisen ja täystyöllisyyden Suomi. ESR-hanke, loppuraportti. Hakapaino Oy. Helsinki.

Työministeriö (2005). Työnvälitystilastot ja vuositilastot.

Pohjanmaan liitto (2003). Pohjanmaan maakuntaohjelma 2003-2006

Viestinhallinta Oy, Keijo Mäkelä (2001). Maakuntien työvoima- ja koulutustarve- (MARE-) ennusteet/Pohjanmaa. www.viestinhallinta.fi

Bilaga / Liite 1

Åldersklasserna 40-60 år verksamhetsområdesvis enligt befolkningsräkningen år 2000 /
Landskapet Österbotten (Källa: Statistikcentralen)

Ikäluokat 40-60 vuotta toimialoittain vuoden 2000 väestölaskennan mukaan /
Pohjanmaan maakunta (Lähde: Tilastokeskus)

		40-44	45-49	50-54	55-59	Alla åldersgr. Kaikki ikäl.
A	Jordbruk, jakt och skogsbruk / Maatalous, riistatalous ja metsätalous	934	997	1274	852	6688
B	Fiske / Kalatalous	15	28	18	34	163
C	Utvinning av mineral / Mineraalien kaivu	8	5	7	4	44
D	Teollisuus / Tillverkning	2235	2391	2609	1537	18377
E	El-, gas-, värme- och vattenförsörjning / Sähkö-, kaas- ja vesihuolto	86	121	130	100	654
F	Byggverksamhet / Rakentaminen	502	581	513	329	3639
G	Partihandel och detaljhandel / Tukku- ja vähittäiskauppa	803	849	910	617	7192
H	Hotell- och restaurangverksamhet / Majoitus- ja ravitsemistoiminta	112	126	119	55	1599
I	Transport, magasinering och kommunikat. / Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne	661	673	707	464	4881
J	Finansiell verksamhet / Rahoitustoiminta	193	225	235	119	1215
K	Fastighets-, uthyrn.- o. forskn.verksamhet, företagstjänster / Kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimuspalvelut; liike-elämän palvelut	696	783	763	486	5582
L	Offentlig förvaltn. o. försvar; obligat. socialförs./ Julkinen hallinto ja maanpuol.; pak. sosiaalivak.	549	602	610	366	3614
M	Utbildning / Koulutus	742	897	753	556	5425
N	Hälso- och sjukvård, sociala tjänster / Terveystenhoito- ja sosiaalipalvelut	1777	1872	1812	1084	11298
O-P	Andra samhällseliga och personliga tjänster, förvärvsarb. i hushåll / Muut yht.kunnalliset ja henk.kohtaiset palvelut sekä kotitaloustyö	335	419	450	255	3138
Q	Internationella organisat. och utl. beskickningar/ Kansainväliset järjestöt ja ulkom. edustustot	0	0	0	0	0
X	Näringsgrenen okänd / Toimiala tuntematon	143	134	153	99	1277
	Alla näringsgrenar totalt / Kaikki toimialat yht.	9791	10703	11063	6957	74786

Bilaga / Liite 2

Det totala behovet av ny arbetskraft 2000 - 2015 (per år) i landskapet Österbotten
 Uuden työvoiman tarve ammattiryhmittäin (henkeä / vuosi) Pohjanmaan maakunnassa

Yrkesgrupper / Ammatilohkot ja -ryhmät	Yrkesstruktur / Ammattirakenne		2000-2015 / år/vuosi	Avgångår / Poistuma/vuosi	Behovår / Tarve/vuosi
	2000	2015			
1 Jord- och skogsbruksarbete / Maa- ja metsätaloustyö	6408	4860	-103	249	146
1.1 Lantbruksarbete / Maataloustyö	6086	4330	-117	176	59
1.2 Trädgårdsarbete / Puutarhatyö	0	0	0	29	29
1.3 Naturbruk / Luontaistyö	167	220	4	37	40
1.4 Skogsarbete / Metsätyö	155	280	8	8	17
2 Industriarbete / Teollinen työ	14214	13590	-42	362	320
2.1 Livsmedelsarbete / Elintarviketyö	825	1050	15	24	39
2.2 Textil- och beklädnadsarbete / Tenvätyö	537	360	-12	16	4
2.3 Metallarbete / Metallityö	2822	2710	-7	41	34
2.4 Monteringsarbete / Asennustyö	1876	1630	-16	67	51
2.5 Användare av arbetsmaskiner / Koneenkäyttötyö	111	150	3	33	36
2.6 Träarbete / Puutyö	546	510	-2	24	21
2.7 Processarbete / Prosessityö	2632	2940	21	44	64
2.8 Elarbete / Sähköasennustyö	1266	1150	-8	44	36
2.9 Grafiskt arbete / Graafinen työ	418	400	-1	12	11
2.10 Lagerarbete / Varastotyö	969	950	-1	14	13
2.11 Övrigt Industriarbete / Muu teollinen työ	2212	1700	-34	43	9
3 Byggarbete / Rakennustyö	2828	2680	-10	52	42
3.1 Husbyggnad / Talonrakennustyö	2139	1990	-10	19	9
3.2 Rörarybete / Putkityö	0	0	0	11	11
3.3 Målningsarbete / Maalaustyö	312	310	0	8	8
3.4 Övrigt Byggarbete / Muu rakennustyö	377	390	1	14	14
4 Trafikarbete / Liikennetyö	2989	2620	-25	71	47
4.1 Landtrafikarbete / Maaliikennetyö	2900	2480	-28	68	40
4.2 Vattentrafikarbete / Vesiliikennetyö	89	120	2	4	6
5 Post och telekommunikation / Postityö	388	320	-5	27	22
6 Tekniskt sakkunningarbete / Tekninen asiantuntijatyö	5918	6650	49	156	205
6.1 Arbetsledning inom primärprodukt./Alkutuotannon johtotyö	289	260	-2	4	2
6.2 Ingenjörarbete / Insinööriyö	2355	3690	89	53	142
6.3 Teknikerarbete / Työnjohtotyö	3148	2460	-46	90	44
6.4 Arbetsledning inom trafiken / Liikenteen johtotyö	126	240	8	9	16

		Yrkesstruktur / Ammattirakenne	2000-2015 / år/vuosi	Avgång/år / Poistuma/vuosi	Behov/år / Tarve/vuosi
Yrkesgrupper / Ammatilohkot ja -ryhmät	2000	2015			
7 Servicearbete / Palvelutyö	10747	11470	66	290	357
7.1 Fastighetsarbete / Kiinteistötyö	679	700	1	28	29
7.2 Städarbete / Siivoustyö	3595	3850	17	67	84
7.3 Hushållsarbete / Kotitalouspalvelutyö	658	890	15	5	21
7.4 Försäljningsarbete / Myyntityö	3350	3660	21	134	154
7.5 Restaurangarbete / Ravintolatyö	2155	2350	13	52	65
7.6 Resetjänst / Matkailutyö	37	30	0	4	4
8 Kontorsarbete / Toimistotyö	5328	4820	-34	185	151
8.1 Kontorsarbete / Toimistotyö	4147	3520	-42	123	82
8.2 Bokföring och kassaförvaltning / Taloustyö	1181	1320	9	61	70
9 Expertarb. inom förvaltn. / Johto- ja asiantuntijatyö	9018	10320	87	120	207
9.1 Ledarbete / Johtamistyö	3599	4030	29	46	74
9.2 Finansieringsarbete / Rahoitustyö	3182	3720	36	17	52
9.3 Juridiska experter / Lakityö	223	250	2	7	9
9.4 Naturvetenskapligt arbete / Luonnontieteellinen työ	68	340	18	10	28
9.5 Övrigt hälsovårdsarbete / Muu asiantuntijatyö	1946	1970	2	41	42
10 Vårdarbete / Hoitotyö	8751	10170	95	252	347
10.1 Läkararbete / Lääkärityö	590	710	8	13	21
10.2 Sjukvårdsarbete / Sairaanhoidotyö	2100	2480	25	72	98
10.3 Övrigt hälsovårdsarbete / Muu terveystyö	472	1110	43	62	105
10.4 Socialarbete / Sosiaalityö	5589	5890	20	104	124
11 Undervisning och kultur / Sivistystyö	4769	4630	-9	123	113
11.1 Undervisningsarbete / Opetustyö	4178	3950	-15	104	89
11.2 Journalistik och kommunikation / Viestintätyö	410	440	2	9	11
11.3 Hantverk / Käsimyö	0	40	3	1	4
11.4 Konstarbete / Taidetyö	181	200	1	8	9
12 Arbete inom skyddsbranschen / Suojelutyö	1363	1400	2	24	26
00 Okänt / Tuntematon	2338	1140	-80	39	-41
Sammanlagt / Yhteensä	74786	74670	-8	1948	1940

Bilaga / Liite 3

Input-out i utbildningen

Koulutuksen tuotoskerrointen syöttötaulu, koulutuksen tarjontamalli

Utbildningsbranscher / Koulutusalat ja -tyypit	Nyborjarplatser / Aloituspaiikat	Gemonströmningsgrad / Läpimeno	Utexaminerade / Tutkinnot	Fortsatt studiegrad / Jatko-op.	Andel som fortsätter studera / Tutk.netto	Arbetskraftsandel / ATV-kerroin	Sysselsatta / ATV-tuotos
1 Naturbruksbranschen / Luonnonvara-ala							
Andra stadiet / Toinen aste	84	90 %	76	35 %	49	95 %	47
Yrkeshögskola / Ammattikorkeakoulu	0	85 %	0	10 %	0	95 %	0
2 Tekniska branschen / Tekninen ala							
Andra stadiet / Toinen aste	664	90 %	598	35 %	388	95 %	369
Yrkeshögskola / Ammattikorkeakoulu	525	85 %	446	10 %	402	95 %	382
3 Servicebranschen / Palveluala							
Andra stadiet / Toinen aste	373	90 %	336	35 %	218	95 %	207
Yrkeshögskola / Ammattikorkeakoulu	40	85 %	34	10 %	31	95 %	29
4 Handel och administration / Kaupallinen ala							
Andra stadiet / Toinen aste	290	90 %	261	35 %	170	95 %	161
Yrkeshögskola / Ammattikorkeakoulu	250	85 %	213	10 %	191	95 %	182
5 Vårdbranschen / Hoitoala							
Andra stadiet / Toinen aste	214	90 %	193	35 %	125	95 %	119
Yrkeshögskola / Ammattikorkeakoulu	200	85 %	170	10 %	153	95 %	145
6 Kulturbranschen / Kulttuuriala							
Andra stadiet / Toinen aste	94	90 %	85	35 %	55	95 %	52
Yrkeshögskola / Ammattikorkeakoulu	60	85 %	51	10 %	46	95 %	44
7 Humanistiska branschen / Humanistinen ala							
Andra stadiet / Toinen aste	0	90 %	0	35 %	0	95 %	0
Yrkeshögskola / Ammattikorkeakoulu		85 %	0	10 %	0	95 %	0
8 Skyddsbranschen / Suojeluala							
Andra stadiet / Toinen aste	0	90 %	0	35 %	0	95 %	0
Yrkeshögskola / Ammattikorkeakoulu	0	85 %	0	10 %	0	95 %	0
Sammanlagt / Yhteensä	2794	88 %	2461	26 %	1828	95 %	1737
Andra stadiet / Toinen aste	1719	90 %	1547	35 %	1006	95 %	955
Yrkeshögskola / Ammattikorkeakoulu	1075	85 %	914	10 %	822	95 %	781

Bilaga / Liite 4

Behovet av ny arbetskraft vs. behovet av nybörjare i utbildningen
 Työelämän koulutustarpeista johtuva laskennallinen aloittajatarve

Utbildningsbranscher / Koulutusalat ja -tyypit	Beh.av ny arb.kraft/Tarve (netto) henkeä	Arb.kraftsandel/Työllisyysaste käänt.	Utexam. (brutto)/Tarve (brutto) henk.	Andel som forts.stud./Jatkokerr. käänt.	Utexaminerade (netto)/Tutk (netto)	Genomströmin.grad/Läpäisy kääntäen	Behovet av nybörj. / Aloittajatarve
1. Naturbruksbranschen / Luonnonvara-ala	136		143		188		219
Andra stadiet / Toinen aste	74	105 %	77	154 %	119	111 %	132
Yrkeshögskola / Ammattikorkeakoulu	23	105 %	24	111 %	26	118 %	31
Universitet / Yliopisto	40	105 %	42	101 %	42	133 %	56
2. Tekniska branschen / Tekninen ala	635		669		876		1015
Andra stadiet / Toinen aste	321	105 %	338	154 %	520	111 %	578
Yrkeshögskola / Ammattikorkeakoulu	204	105 %	215	111 %	238	118 %	280
Universitet / Yliopisto	111	105 %	116	101 %	117	133 %	157
3. Servicebranschen / Palveluala	234		246		353		397
Andra stadiet / Toinen aste	178	105 %	187	154 %	288	111 %	320
Yrkeshögskola / Ammattikorkeakoulu	56	105 %	58	111 %	65	118 %	76
Universitet / Yliopisto	0	105 %	0	101 %	0	133 %	0
4. Handel och administration / Kaupallinen ala	449		472		591		693
Andra stadiet / Toinen aste	170	105 %	179	154 %	275	111 %	306
Yrkeshögskola / Ammattikorkeakoulu	181	105 %	191	111 %	212	118 %	249
Universitet / Yliopisto	98	105 %	103	101 %	104	133 %	138
5. Vårdbranschen / Hoitoala	355		373		486		567
Andra stadiet / Toinen aste	179	105 %	188	154 %	289	111 %	321
Yrkeshögskola / Ammattikorkeakoulu	87	105 %	92	111 %	102	118 %	120
Universitet / Yliopisto	89	105 %	93	101 %	94	133 %	125
6. Kulturbranschen / Kulttuuriala	69		72		92		108
Andra stadiet / Toinen aste	31	105 %	33	154 %	50	111 %	56
Yrkeshögskola / Ammattikorkeakoulu	20	105 %	21	111 %	24	118 %	28
Universitet / Yliopisto	18	105 %	18	101 %	19	133 %	25
7. Humanistiska branschen / Humanistinen ala	80		84		86		113
Andra stadiet / Toinen aste	0	105 %	0	154 %	0	111 %	0
Yrkeshögskola / Ammattikorkeakoulu	5	105 %	5	111 %	6	118 %	7
Universitet / Yliopisto	75	105 %	79	101 %	80	133 %	106
8. Skyddsbranschen / Suojeluala	20		21		28		32
Andra stadiet / Toinen aste	10	105 %	11	154 %	16	111 %	18
Yrkeshögskola / Ammattikorkeakoulu	8	105 %	8	111 %	9	118 %	11
Universitet / Yliopisto	2	105 %	2	101 %	2	133 %	3
Sammanlagt / Yhteensä	1976		2080		2698		3151
Andra stadiet / Toinen aste	962		1013		1558		1738
Yrkeshögskola / Ammattikorkeakoulu	583		614		682		803
Universitet / Yliopisto	431		453		458		610

Bilaga / Liite 5

Rekrytering från utbildningsbranscher (yrke-utbildnings - nyckel)

Ammatti-koulutus - avain (rekrytointitavoite koulutuksista), vanha koulutusluokitus

Utbildningsbranscher / Koulutusalat ja -tyypit	Yrkesgrupper / Ammattilohkot 1...12 (%)											
	1 Jord. / Maat.	2 Ind. / Teoll.	3 Bygg. / Rak.	4 Traf. / Liik.	5 Post. / Posti	6 Tekn. / Tekn.	7 Serv. / Palv.	8 Kontor / Toim.	9 Förvalt. / Hallinto	10 Vård. / Hoito	11 Bild. / Kultt.	12 Skydd. / Suojelu
1 Naturbruksbranschen / Luonnonvara-ala												
Andra stadiet / Toinen aste	60	2	2	2								
Yrkehögskola / Ammattikorkeakoulu	10					5						
Universitet / Yliopisto	5					5			5		10	
Övrig utbildning / Muu koulutus												
2 Tekniska branschen / Tekninen ala												
Andra stadiet / Toinen aste	10	78	83	90	40					0		
Yrkehögskola / Ammattikorkeakoulu	5	15	11	8		50			10		5	
Universitet / Yliopisto						35			10		5	
Övrig utbildning / Muu koulutus												
3 Servicebranschen / Palveluala												
Andra stadiet / Toinen aste	10						40			5		
Yrkehögskola / Ammattikorkeakoulu	0						15					
Universitet / Yliopisto												
Övrig utbildning / Muu koulutus												
4 Handel och administration / Kaupallinen ala												
Andra stadiet / Toinen aste					45		30	45				
Yrkehögskola / Ammattikorkeakoulu					15		15	50	25			
Universitet / Yliopisto						5		5	30		5	
Övrig utbildning / Muu koulutus												
5 Vårdbranschen / Hoitoala												
Andra stadiet / Toinen aste										47		
Yrkehögskola / Ammattikorkeakoulu										23		
Universitet / Yliopisto									5	20		
Övrig utbildning / Muu koulutus												
6 Kulturbranschen / Kulttuuriala												
Andra stadiet / Toinen aste		2	2							5	5	
Yrkehögskola / Ammattikorkeakoulu		3	2								10	
Universitet / Yliopisto									5		5	
Övrig utbildning / Muu koulutus												
7 Humanistiska branschen / Humanistinen ala												
Andra stadiet / Toinen aste												
Yrkehögskola / Ammattikorkeakoulu											5	
Universitet / Yliopisto									10		50	
Övrig utbildning / Muu koulutus												
8 Skyddsbranschen / Suojeluala												
Andra stadiet / Toinen aste												50
Yrkehögskola / Ammattikorkeakoulu												40
Universitet / Yliopisto												10
Övrig utbildning / Muu koulutus												
Sammanlagt / Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Mellan nivå / Toinen aste	80	82	87	92	85	0	70	45	0	57	5	50

Projektets styrgrupp

I styrgruppens arbete har från de läroanstalter som anordnar grundläggande yrkesutbildning deltagit ledande rektor Jussi Hietikko (ordförande för styrgruppen, Andra stadiets utbildningsnämnd), rektor Christer Simons (Svenska yrkesinstitutet), ledande rektor Rabbe Ede (Optima samkommun) samt rektor Rainer Böling (yrkesskolan Vocana, Närpes); från yrkeshögskolorna rektor Örjan Andersson (Svenska yrkeshögskolan) samt utvecklingschef Aki Valkonen (Vasa yrkeshögskola). Från yrkesutbildningscentra för vuxna har rektor Timo Kantokari (Vasa yrkesutbildningscenter för vuxna) och rektor Sven-Erik Bernas (Korsnäs kurscenter) deltagit. Gymnasierna har representerats av skoldirektör Rolf Sundqvist (Pedersöre kommun). Vasa högskolekonsortium har representerats av planerare Auli Mustasaari. Som representeranter för utbildningsanordnarna har direktör Hasse Stagnäs (Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur), direktören för läroavtalsväsendet Carita Puro (Vasa kustregions läroavtalsbyrå) och utvecklingschef Risto Känvälä (Vasa stad) deltagit. Som expert på yrkesutbildning har inspektören för bildningsväsendet Pekka Saari (länsstyrelsen i Västra Finlands län, Vasa) och i slutet av år 2005 chefen för den regionala enheten Maria-Terttu Hautanen-Jokela (länsstyrelsen i Västra Finlands län, Vasa) deltagit. Arbetsmarknadsorganisationerna har i styrgruppen representerats av industriombudsman Vesa Nieminen vid EK, funktionär Pauli Ukkonen vid Finlands Fackförbunds Centralorganisation (FFC) och planerare Liisa Leino vid Tjänstemannacentralorganisationen STTK; samtliga från Vasa. I styrgruppen representerades Vasek av verkställande direktör Pekka Haapanen, Jakobstadsregionens regioncentrumprogram av verkställande direktör Bo Forsström och landsbygdsnäringsarna av ombudsman Matias Ålgars (Österbottens svenska producentförbund). Arbetskraftsavdelningen vid Österbottens TE-central har i styrgruppen representerats av forskare Jorma Höykinpuro samt till utgången av år 2003 avdelningschef Ari Lähteenpää och överinspektör Kristin Sundqvist-Strandin. Österbottens förbund har representerats av kulturchef Heimo Salomaa och projektchef Pekka Kauppinen, som varit styrgruppens sekreterare.

Hankkeen ohjausryhmä

Ohjausryhmän työskentelyyn ovat osallistuneet ammatillista peruskoulutusta antavista oppilaitoksista johtava rehtori Jussi Hietikko, ohjausryhmän puheenjohtajana (Toisen asteen koulutuslautakunta) sekä rehtori Christer Simons (Svenska yrkesinstitutet), johtava rehtori Rabbe Ede (Optima samkommun) ja rehtori Rainer Böling (yrkesskolan Vocana, Närpiö); ammattikorkeakouluista rehtori Örjan Andersson (Svenska yrkeshögskolan) sekä kehittämisspäällikkö Aki Valkonen (Vaasan ammattikorkeakoulu); ammatillisista aikuiskoulutuskeskuksista rehtori Timo Kantokari (VAKK, Vaasa) ja rehtori Sven-Erik Bernas (Korsnäs kurscenter); lukioista koulutoimenjohtaja Rolf Sundqvist (Pedersöre kommun); Vaasan korkeakoulukonsortion edustajana suunnittelija Auli Mustasaari; koulutuksen järjestäjien edustajina johtaja Hasse Stagnäs (Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur), oppisopimustoimenjohtaja Carita Puro (Vaasan rannikkoseudun oppisopimustoimisto) ja kehittämisspäällikkö Risto Känvälä (Vaasan kaupunki); ammatillisen koulutuksen asiantuntijana sivistystoimentarkastaja Pekka Saari sekä loppuvuonna 2005 alueyksikön päällikkö Maria-Terttu Hautanen-Jokela (Länsi-Suomen lääninhallitus, Vaasa); työmarkkinajärjestöjen edustajina vaasalaiset EK:n teollisuusasiamies Vesa Nieminen, SAK:n toimitsija Pauli Ukkonen ja STTK:n edustajan suunnittelija Liisa Leino; Vasekin edustajana toimitusjohtaja Pekka Haapanen; Pietarsaaren seudun aluekeskusohjelman edustajana toimitusjohtaja Bo Forsström; maatalouselinkeinojen edustajana asiamies Matias Ålgars (Österbottens svenska producentförbund); Pohjanmaan TE -keskuksen työvoimaosaston edustajina tutkija Jorma Höykinpuro sekä vuoden 2003 loppuun asti osastopäällikkö Ari Lähteenpää ja ylitarkastaja Kristin Sundqvist-Strandin; sekä Pohjanmaan liiton edustajina kulttuuripäällikkö Heimo Salomaa ja projektipäällikkö Pekka Kauppinen, joka on toiminut ohjausryhmän sihteerinä.